24րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6680 — 25 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1907 — ՆԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 3 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1325 — 7 Janvier 1908 — 24me année № 6680

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	80 Ղ.րշ.
» ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	45 »
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	108 »
» ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ	35 Ֆրք.
» ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	20 »

ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

10 փարա

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

آرەولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره کین بویاجیان
درعلیه غلطه

"ARÉVELK"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons|ple, Galata

10 PARAS

ՕՍՄԱՆԵՐԷ՞Ն ԹԷ ԹՈՒՐՔԵՐԷ՞Ն

Լաւագոյն թուրքերէնը.— Երկու մեծ դէմքերու ստեղծութիւնները.— «Սիւլէյման Չէլէպի»։

Մեր նախորդ յօդուածով (5 դեկտ. 1907) պետական սոյն ամենակարեւոր լեզուին համառօտ պատմականը բրած էինք։ Այս անգամ ալ մեր ուսումնասիրութեան գլխաւոր նիւթ ընել փափաքեցանք այն ոչ նուազ կարեւոր հարցը թէ՝ «Օսմաներէ՞ն թէ Թուրքերէ՞ն»։ Հայ ուսանողը անհրաժեշտ է որ գիտակցօրէն ու հիմնովին սորվի այս լեզուն, որ միւս բոլոր լեզուներուն պէս պատմական դիմայեղութիւններէ[1] (phases) անցած է՝ և որուն գիտակից ուսումնասիրութիւնը ո՛րքան հաճոյք կ'առթէ՝ որքան հրապոյր։ Այլեւս հաւալիեան ճշմարտութիւն մըն է թէ՝ որ և է լեզուի ուսուցումը լոկ կանոններու չորութեան և տափակութեան մէջ ուսանողին ձանձրոյթ ու անսիրելութիւն կը պատճառէ։ Մասնաւորապէս Թուրքերէնին վրայ ծանրանալով կրնանք ըսել թէ գաւառական վարժարաններու նոյն իսկ լրացուցիչ դասընթացքներուն մէջ ալ ընդհանրապէս սոյն լեզուի ծագումին ու գրականութեանը պատմութեան մասին հակիրճ ընդհ. տեղեկութիւններ (aperçu général) իսկ չեն տրուիր։ Գաւառներու մէջ Թուրքերէն ուսուցանող դասախօսները ընդհանրապէս սոյն լեզուին նրբութեանց մասին— խօսելիք անգիտակցութենէ մը տարուած—կը յաւակնին թէ՝ իրենց ուղղութեամբ հասկցածներ պատրաստելով թուրքերէնը այլեւս դաղտնիք մը չունի իրենց համար։ Այս կարգի ծանծաղամիտ յայտարարութիւններով ուսանողներու վրայ բարոյական ազդեցութիւն մը առաջ չբերելէ զատ կատարեալ անձեռնհասութեան չափանիշը ցոյց տուած կ'ըլլան։ Թուրքերէն լեզուն իր հնագոյն ծագումովը, պետական ձեւն գրելակերպի առաւելութեամբը ու գրեթէ կէս դար առաջ եւրոպական գրականութեան հետ շփման սկսելէ ի վեր ուսումնասիրողին աչքէ պարապաւոր ընդարձակ կալուած մը կը պարզէ։ Մեր համեստ կարծիքով, սոյն լեզուին ուսուցման գործը մասնաւորապէս գաւառներու մէջ առաջ տանելու համար դպրոցական հրապարակային դասախօսութիւններու (տէրսի ումումի) պէտքը անհրաժեշտ է։ Ահա այս սկզբունքին իբր ջատագով՝ երկրորդ յօդուածովս կը փափաքիմ համառօտակի պատկերացնել Թուրք երկու գիտնական բանաստեղծներու հիւթեղ տեսութիւնները՝ միեւնոյն ատեն կցորդելով անոնց՝ հին գրականութեան պատկանող ուրիշ երկու դէմքերու գրուածներէն հետաքրքրաշարժ պատառիկներ, որոնք կրօնական ու դիւցազներգական հանգամանքով մը կը ներկայանան։

⁂

Ինչպէս որ ծանօթ է բոլոր Թուրքերէնի տեղեակ դասակարգին՝ Օսմանցիներու գրած լեզուն իրենց խօսածէն կը տարբերի։ Արդարեւ կան խումբ մը ցեղեր՝ որոնք ռամիկ և վաղուց ի վեր անգիր լեզուով մը կը խօսին. զոր օր. Ֆրանսայի հարաւակողմը գտնուող Բրօվանսցիները (Բրօվանս գաւառէն) թէպէտեւ ֆրանսերէնէն աւելի իտալերէնի և սպանիօլերէնի նմանող առանձին բարբառով մը կը խօսին, և սակայն ֆրանսերէն կը սորվին ու կը գրեն։ Լազերը, Չէրքէզները և ուրիշներ շատ մը խառն ժողովուրդներ իրենց առանձնայատուկ լեզուներով կը խօսին՝ ու արաբերէն, պարսկերէն և կամ Թուրքերէն կը գրեն։ Բայց —մենք անոնց հետ չենք կրնար բաղդատուիլ— կ'ըսէ Դամուս-իւլ-Ա'լամի ողբացեալ հեղինակ Շէմսէտտին Սամի պէյ։ Այդ ցեղերը իրենց լեզուով գրականութիւն չունին. չենք գիտեր թէ՝ ինչ պատճառաւ իրենց լեզուն գրելու հարկին վրայ չեն մտածած, ու կը յարէ, սակայն և այնպէս մեր սորված ու գրած լեզուն ի՞նչ լեզու է։ Մենք գրչի տէր անձի մը, կամ ընդհանուր տեսութեամբ մեր կարող «էտիպ»ներէն մէկուն գրչէն ելած գրուած մը անուս Թուրքի մը եթէ կարդացուի. բան մը կրնա՞յ հասկնալ. կարդացուածը վերջը «սուրիա Թուրքերէն է» ըսած ատեն կը հաւատայ ու կը հաստատէ՞։ Խմբագրական (թահրիրի), գրական (էտէպի) և պաշտօնական (րէսմի) լեզուներս իր պարունակած արաբ-պարսիկ բառերով, շղթայաձեւ շարագրութեամբ (զինճիրլի րապըթէլամ) ու արտայայտութեան կերպովը մի՞թէ կրնա՞յ խօսուիլ կամ թէ հնարաւո՞ր է խօսիլ։ Նախադասութեան մը գլուխը դրուած ենթակային (միւպթէտա) ստորոգելի՛ն (խապէր) երկար բառաշարքէ մը վերջ գալը, կամ թէ ասանկ խօսքէ մը իմաստ հանող մէկը կրնա՞նք մտաբերել։ Մեր խմբագրական և գրական լեզուն աշխարհի բոլոր լեզուներուն հպատակած ընդհանուր դրութեան և բնական կանոններուն պաշտպանելու կերպով մը չէ յօրինուած։ Շէմս. Սամի պէյ դարձեալ կը յարէ, «Մեր գրականութիւններուն «Միրզա» օսմաներէնը՝ արաբերէն, պարսկերէն ու թուրքերէն լեզուներէն կը բաղկանայ— ըսուիլը սովորութիւն եղած է. իսկ թէ թուրքերէն լեզուն՝ սոսկ Թուրքերէնն և օսմաներէնը գոմակուեբէ մը պէս (պուգալէմուն հալինտէ) երփներանգ՝ բաղադրեալ լեզու մը ըլլար. սակայն ուղիղ չէ։ Թուրքերէնը՝ Թուրքերուն խօսած լեզուն է. չկայ լեզու մը որ ուրիշ լեզուներէ բառերու կողմէ օգտուած չըլլայ։ Թուրքերէնին մէջ մաս մը արաբ-պարսիկ բառեր գտնուելէն չի հետեւիր թէ Թուրքերէնութենէ (Թիւրքլիւք) ելած է. անիկա դարձեալ Թուրքերէն է. Օսմաներէնը —եթէ այս առումը ճշգրիտ ու ներելի է— Օսմանեան երկիրներու մէջ խօսուած արեւմտեան Թուրքերէնն է, Արեւելեան Թուրքերէնին՝ Ճէնկիզի Թոռներէն Չէղաթայ պէյի անունով ինչպէս որ չէղաթայերէն (Չէղաթայի)[2] կ'ըսուի՝ նոյնպէս արեւմտեան Թուրքերէնն Օսմանեան Հարստութեան փառապանծ հիմնադրին՝ Ղազի Սուլթան Օսման Ա.ի անունով Օսմաներէն կրնայ ըսուիլ։ Այս հայեցակէտով՝ «Օսմաներէնը՝ Թուրքերէն, արաբերէն ու պարսկերէն լեզուներէն բաղկացած է» ըսելու չափ անհեթեթ (ապէս) և անիմաստ բան չկրնար ըլլալ։ «Լիսան» ըսելը «դիլ» ըսել է. Մարդկային ցեղերը ներկայացնելէն հասկցնելու համար (իֆհամը մէրամ) իրենց գործածած բառերուն մարդուն բերանը գտնուած անդամին անունը կուտան, որովհետեւ «լեզու»ով կ'արտաբերուին անոնք։ Լեզու մը որ՝ ոչ մէկ հասարակութեան կողմէ կը խօսուի՝ ու միմիայն գրուելու համար յօրինուած (թասնի օլունմուշ) է, լեզու ըսել պատշաճ չէ, պէ՛տք է գալեմ կոչել զայն»։ Կը թուի թէ գրոց բարբառ կամ գրաբառ ըսել ուզած է։ Դամուս-իւլ-Ա'լամի ներհուն աշխատասիրողը այս տեսութիւնը խոր գիտակցութեամբ մը ժամանակին պարզելէ վերջ՝ կը շեշտէ այն պարագան թէ գրական ու խմբագրական բարբառը պարզելու և զայն արաբ-պարսիկ աւելորդ բառերու մէջ (լուղաթը զաիտէ) չխեղդելով խօսուած լեզուին հետ պէտք է հաշտեցնել միացնել։

⁂

Գիտնական տոհմ մը Նէճիպ Ասըմ[3] պէյ որ միեւնոյն ատեն հմուտ արեւելագէտի համբաւը կը վայելէ. Թուրքերէնը պարզ գրելու մասին շահեկան տեսութիւն մը պարզած է ասկէ քանի մը տարիներ առաջ՝ երբ Օսմանեան յաղթապանծ զինուորները հիւլէն Արեւմտեան դաշտերէն կը վերադառնային։ Բանաստեղծ պէյին[4] այդ տեսութեան աղանցքն է մեր Օգոստափառ և Լուսամիտ Կայսեր այն գեղեցիկ և իմաստալից ճառը—Նո՛ւտքը Հիւմայուն— որուն գրելակերպը իսկապէս պարզութեան արքայավայել նմոյշ մըն է. «Հագգըմըզտա օլան սատագաթլարը ճիճէքիլէ՝ բէ մա՛լը չէնաաթ վէ իրաաքյա իյֆա՛յի վազիֆէ՛ի ասկէրիյէյէ ուղուրընտա ֆէտա յի ճան իտէն ասկէրլէրիմիզին ահլէ ահնէ վէ ալէքալարը ճէրիհատան մա՛լուլ գալան էֆրատը մուավէնէ՛թի մախսուսա օլմագ իւզրէ՝ պու սէրկինին (ցուցահանդէս) բէէխէսինի բասավվուր իթսիմ. Էսէ՛րի իճսանիյէթ օլան պու բասավվուրը պու կիւն մէյտա՛նի հուսուլէ կէօրմէքլէ պէեանը մէմնունիյէթ իտէրիմ»։ Սոյն արքայական գրականութեան (էտէպիյա՛թը Շահանէ) փաստաւորութիւնը ի վեր հանելու համար Նէճիպ Ասըմ պէյ պատմական տեղեկութիւններ վկայութեան բերելէ ետքը «Կայսերական ճառը՝ կրօնական ու քաղաքական բարձրագոյն գաղափարականը իր մէջ բովանդակելով միասին՝ ա՛յնպիսի եղանակով մը խմբագրուած է որ հինգ տարեկան տղաքներն անգամ կրնան հասկնալ, պարագայ մը որ Թուրք լեզուին ընդունակութեան աստիճանը՝ փայլուն կերպով մը մեր հիացումին առարկայ կը հանդիսացնէ»։ Բաղձանօք է Օսմանցի բանաստեղծներուն և պատմագէտներուն թէ Օսմանեան Հարստութեան սկիզբները թէպէտ Թուրքերէնը սոսկ ժողովրդական լեզու մըն է եղած՝ այլ սակայն Ղազի Օսման Խան Ա.ի մեծանուն զաւակին (Օրխանի) գրած կտակագիրը[5] Թուրքերէն է. նոյնպէս — մէկ քանի հատ զուտ պարսկերէն գրուածները բացառութիւն ըլլալով — բոլոր պաշտօնական արձանագրութեանց ու թղթակցութեանց համար Թուրքերէն կիրարկուած է։ Հնագոյն անցեալին մէջ ինքնուրոյն Թուրք գրականութեան մը ցայտուն ապացոյցներէն մէկը կրնայ նկատուիլ Ելտըրըմ Պայէզիտ Կայսեր հիճ. 791—805, աւագանիներէն Սիւլէյման Չէլէպիի «Մէվլուտ»ի պերճիմաստ ներբողեանը (մէնգապէ՛ի ճէլիլէ). որ համիսլամական գրականութեան մշտատեւ գլուխ-գործոցներուն մէջ (սաա՛րը մուխալլէտ) իսլամ հաւատքին և աւագորեարին սրտագին գնահատութեանը արժանացած է։ Ահա սոյն թանկագին ներբողեանին վրայ հետաքրքիր ընթերցողներուն գաղափար մը տուած ըլլալու համար մէջ կը բերենք հետեւեալ հատուածը. «Է՛յ ճէմալի կիւն (արեւ), եիւզի պէ՛տրի միւնիր (լիալուսին)—» «Է՛յ գամու[6] տիւշիւբլէրէ սէն տէսթկիր (ձեռնկալու. օգնական)» — «Նուր իտիպասցան սէհաաթա կէօվտէսի» Նո՛ւրը ահանտըր նուրըն օլմագ կէօլկէսի»։ Ինչպէս որ Թուրք հռչակաւոր գրագէտ Ահ. Րասիմ պէյ իր «Մէնագըպի Իսլամ»ովը (էջ 38) կը հաւաստէ Սիւլէյման Չէլէպի բանաստեղծութիւնը Շէյխ Մահմուտէն (իր մեծ հայրը) ժառանգած է։ Պատուական Շէյխը՝ Րումէլիի յաւերժայիշատակ յաղթական՝ արքայազն Ղազի Սիւլէյման փաշայի (Սուլթան Օրխան Կայսեր որդի) իմաստուն խորհրդականներէն մէկը եղած է. Փաշան Րումէլիի եզերքը (Կէլիպօլու) յաղթապանծօրէն տեղ կոխած ատեն Շէյխ Մահմուտ էֆ. հետեւեալ «պէյթ»ը պարունակող բարեմաղթականով մը կը փութայ շնորհաւորել զայն.

«Վէլայէթ[7] կէօսթէրուպ խալգա՝ սունա սէնճա-է սալըբըսըն» — Եագասըն Րումիլինին տէ՛սթի բազվա իլէ ալմըսըն» ըսելով։ Թուրք գրականութեան սոյն վաղեմի և միեւնոյն ատեն նուիրական նմոյշները մէջ բերելնուս պատճառը՝ Թուրք լեզուի պատմութեանը մասին ուսանողներու ամփոփ գաղափար մը տուած ըլլալու համար է միայն։ Սիւլէյման Չէլէպիի ու Շէյխ Մահմուտի այս գեղեցիկ կտորները ի վեր հանել ուզած ատեն դարձեալ միտքս կուգայ Սաատի[8] այն դասական խօսքը թէ՝ «Հէր[9] պիշէ կիւման մէ՛պէրի խալիսթ» — «Շայէտ քի փէլէնկ խիւֆթէ պաշէտ»։

Բոլոր հայ ուսանողները նկատի առնելու են թէ՝ Թուրք լեզուի և գրականութեան մէջ ալ կան այնպիսի առաւելութիւններ ու շահեկան գրուածներ՝ որոնք պուրակներու և մարմանդներու խորքն ու եզերքները թաքնուած մանիշակներուն պէս՝ հաճելի բուրմունքի մը թերեւս մեր մտքի տեսողութենէն վրիպին։ Գալով լաւագոյն Թուրքերէնին՝ որ ոչ նուազ կը հետաքրքրէ ընթերցողները, ձեռնհաս գրագէտներու կարծիքն է թէ՝ ներկայ ժամանակին երկրագնտիս վրայ խօսուած Թուրքերէններու ամենէն գեղեցիկը, ամենէն վայելուչը, ամենէն քաղցրալուրը՝ ու վերջապէս ամենէն աւելի փափուկ առութիւններ ու նրբութիւններ պարունակողը ստացական Պոլսոյ Թուրքերէնն է (Իսթամպոլ Թիւրքճէսի)։ Թուրքերէնի և գրականութեան ընդհանրացումը այս ուղղութեան մէջ ջատագովուած է նաեւ Շէմսէտտին Սամի պէյ։

Մամուրէթ-Ուլ-Ազիզի Օսմաներէնի Դպրեվանուց
ՍՏԵՓԱՆ ԹԱՍԱՊԵԱՆ

---

[1] «Սֆհա, Թէգամիւ՛լը մէրթէպէ» (ասէ- վեր ու էջքեալ)։

[2] Ինչպէս որ ասկէ բաւական առաջ Թուրք մամուլը կը շեշտէր, Օսմանեան լեզուն աւելի պարզելու ամենէն առաջին ուղին՝ Թուրքերէնի մէջ արդէն գտնուած բառերը գործածելով՝ անոնց արաբ-պարսիկ հոմանիշները և ձեւերը թողուլ՝ ու միայն չգտնուածներուն համար արաբերէն ու պարսկերէնի դիմելն է։ Օրինակի համար, (արաբ-պարսկերէնով խառն ոճերու, աստացուած. ճէրու մաանի) փոխանակ «Քիթապ պուրատա պիթմի» ըսելու՝ «Քիթապ պուրատա բէսիտէ՛ի էնճամ օլտու» ըսելու բնա՛ւ հարկ չկայ։ Կը հարցուի թէ՝ ի՞նչ պէտք կայ որ «բէսիտէ՛ի էնճամ» պարսկերէն կապակցութիւնը (թէրքի՛պի ֆարսի) «պիթտի» Թուրքերէնէն նախամեծար համարուի։ Այս կարգի կապակցութիւններու և բազմազան ոճերու («իտէօն՛ւզը իճրիզար օլ՛՛, բէհվարէ փիրա՛յի ալէ՛մի օտիաս օլ՛՛, ուեւուճարո՛յի իպքիհան օլ՛՛ ևն.) Թուրքերէնի մէջ մուտքը նախնեաց գործերու երկիւղած ընթերցանութեան արդիւնք կը նկատուի, բան մը որ տակաւին շատերուն ոճ ծախելու և յօրինելու (բուղլաճ ֆիւրուշի, բուղլաճ փէրտազի) փափաք մը ներշնչած է։

[3] Բարիզի Ասիական Ընկերութեան (Սօսիէթէ Ասիատիք) կողմանէ մասնաւոր գնահատութեան ու դրուատիքի արժանացած է, որուն վրայ (1895) միշտէլ կաճառին անդամ կ'ընտրուի։ 1892 թուականին ալ Չիքակոյի արուեստահանդէսէն —Օսմ. լեզուի վրայ հրատարակած ճշգրտապէս աշխատասիրութեանցը համար— մետալ և վկայագիր կ'արժանանայ։

[4] Ն. Ա. պէյի աշխատասիրութեանց մէջ ամենէն նշանաւորն է «Ուրալ վէ Ալթայ լիսանլարը» գործը, որ միեւնոյն ատեն Թուրք լեզուի ծագմանը մասին կարեւոր տեղեկութիւններ կը պարունակէ։

[5] Ըստ Նէճիպ Ասըմ էֆ.ի՝ և միրլիվա Ահ. Մուխթար փաշայի՝ հեղինակ «Ֆէ՛թհի ճէլիլի Գօսթանթինիյէ» երկասիրունն աշխատասիրութեան. «Թարի՛խի էտէպիյա՛թը Օսմանիյէ՛»յի նախկին այն կտակագիրը Էրթօղրուլէն Օսման Ա.ի գրուած կը նկատուի (էջ 10)։

[6] Գամու՝ Թուրքերէն է, բոլոր կը նշանակէ. պարսկ. (հէմէ), արաբ. «ճիւմլէ, քիւլլի»։

[7] Վէլայէթ սալտագ.— Արդարասէր հովանաւորութիւն տարածել. արդարասէր խնամակալութեան շուքը արձակել։

[8] Սաատի՝ հռչակաւոր պարսիկ բանաստեղծ՝ հեղինակ «Կիւլիստան» և «Պուստան» անուն քերթողական երկերուն (1194—1291). ըստ Գէորգ Դպրի՝ մահուան հիճր. թուակ. (691)։

[9] «Հէր օրմանը զաննէ իթմէ քի պօշ տըր, ճայիզ քի իչինտէ գափլան խաթմըշ վէ ուեւամըշ օլա» (Մի՛ կարծեր որ ամեն անտառ պարապ է, կարելի է որ անոր մէջ ինձ մը պառկած ու քնացած ըլլայ)։

ՈՒ՞Ր ԷՐ ԵԷՀՈՎԱՆ

Ասոնք եկած չէ՞ հանրութեան առջեւ պարզելու վերջերս կատարուած կարգ մը հետազօտութիւններ, որոնք այնքան մեծ տպաւորութիւն առաջ բերին գիտական միջավայրերու մէջ և առնչութիւն ունին աստուածաշնչական պատմութեան հետ։

Ոչ Սինայի բարձունքին վրայ և ոչ ալ Երուսաղէմի մէջ կը հանդիպինք հնաւուրց Եէհովային, այլ Եգիպտոսի ու Նուպիոյ սահմանագլխին վրայ, արեւադարձային երկիրներէն քիչ հեռու, Նեղոսի առաջին սահանքին խորը գտնուող փոքր կղզիի մը՝ Էլէֆանթինի մէջ կը գտնենք Եէհովան, փրկչական թուականէն հինգ դար առաջ։ Հոն Եէհովա խօսք կ'առնէ, զինքը պաշտողներուն բերնով նոր բաներ ըսելու համար, որոնք թերեւս եղականօրէն պիտի յեղաշրջեն ուղղափառականութիւնը։ Այսօր հարաւէն է որ լոյսը կը ծագի, և անակնկալ կերպով։

Փարաւոններու երկիրը, ինչպէս յայտնի է, ամէն տեսակէտով բեղուն է։ Հնախօսութեան համար օրհնեալ դաշտ մըն է այդ երկիրը, ուր պապիրոսը կ'աճի։ Գրական ճշմարիտ գանձեր կը ձեւացնեն պապիրոսի վրայ տողուած ձեռագիրները։ Ամէն օր նոր բան մը երեւան կը հանուի, անակնկալ պատճառելով ամէնուն։

Վերջերս Էլէֆանթին կղզիին մէջ երեւան հանուած հրէական նոր վաւերագիրներու կարեւորութեան աստիճանը ըմբռնելու համար, պէտք է մանրամասնօրէն նկատողութեան առնել խնդիրը։ Եգիպտոսի մէջ ամէն լեզուէ վաւերագիրներ գտնուած են, բայց սեմական հին լեզուով ձեռագիրներ մինչեւ հիմա հազուագիւտ էին հոն։ Դեռ երեսուն տարի առաջ՝ հազիւ տասնի չափ պապիրոս ձեռագիրներու հատակտորներ կային՝ արամէերէն տառերով գրուած։ Արեւելագէտները սա կէտին վրայ համակարծիք էին թէ պաղոմէոսեան յունական շրջանին կը վերաբերէին այդ պապիրոսները, ինչպէս նաեւ խեցանօթներու և վիմագրական արձանագրութիւնները։

Տարիներ առաջ այդ խնդիրը քննելու առիթ ունեցած ըլլալով, բոլորովին տարբեր եզրակացութեան մը յանգեցայ։ Այլազան նկատողութեանց վրայ յենլով՝ եզրակացուցի թէ բոլոր այդ արամէերէն ձեռագիրները շատ աւելի հեռաւոր թուականի մը կը պատկանէին, այն է Դարեհներու, Քսերքսէսներու և Արտաքսերքսէսներու տիրապետութեան շրջանին։ Եթէ այդպէս ըլլար՝ նոյն ձեռագիրները պատմական մեծ շահեկանութիւն կը ստանային. ո՛չ միայն թուականի փոփոխութեան տեսակէտով, այլ և քաղաքական ու կրօնական միջավայրի կատարեալ փոփոխումի տեսակէտով։ Այդ ժամանակագրական եզրակացութիւնը հաստատուեցաւ Եգիպտոսի մէջ կատարուած յաջորդական գիւտերով ի մասին արամէերէն արձանագրութիւններու և պապիրոս ձեռագիրներու, այս անգամ Քսերքսէսներու, Դարեհներու և Արտաքսերքսէսներու տիրապետութեան տարիները ամբողջովին գրով թուագրուած։ Այդ պապիրոսներուն մէջ կայ հատ մը, ուր Դարեհ Բ.ի օրով, 14 թուականին (որ փրկչական 411 թուականին կը համապատասխանէ) պատահած իրողութեանց վրայ խօսուած է։ Այդ ձեռագրին մէկ քանի կարեւոր մասերը ի դերեւ հանած էին գերման գիտուն Պ. Էօյթինկի ջանքերը, որ սահմանած էր անոր հրատարակութիւնը։ Ուչ-Եգիպտացիներու— թերեւս հրեայ—կողմէ տրուած աղերսագիր մըն էր այդ ձեռագիրը, ընդդէմ այն եգիպտական քուրմերուն, որոնք Էլէֆանթին կղզիին մէջ Նում չաստուծոյն մեհեանին կը ծառայէին։ Տեղւոյն անունին ընթերցումը և նոյնացումը, որ եգիպտական եւս ձեւին արամէերէնի վերածման պատճառաւ մոլորեցուցած էր Պ. Էօյթինկը, լոյս մը սփռեցին մտքերու մէջ։ Այդ պապիրոս ձեռագրին ո՛րկից գալը յայտնի չէր. միջնորդի մը շնորհիւ Սթրազպուրկի մատենադարանին մէջ կը գտնուէր։ Մէկ անգամէն կը ստուգուէր վերոյիշեալ աղերսագիրը տուող անձերուն բնակավայրը, որ Էլէֆանթին կղզին էր։ Այսպէս՝ Էլէֆանթին ի յայտ կուգար իբր շատ կարեւոր սեմական ու արամէական կեդրոն մը պարսկական շրջանի ատեն, ուր նմանօրինակ վաւերագիրներ գտնելու մեծ հաւանականութիւն կար։ Ուստի փափաք յայտնեցի որ հնախօսական պեղումներ ու հետազօտութիւններ կատարուին Էլէֆանթին կղզիին մէջ, քանի որ Ֆրանսա ամէն տարի այնքան զոհողութիւններ կ'ընէ հնախօսութեան սիրոյն։ Դժբախտաբար փափաքս լսող չեղաւ ու անբաւականալի մնաց։

Սակայն, իրողութիւնները ցոյց տուին թէ լաւ գուշակ մըն եղեր էի։ 1904ին գարնան, Էլէֆանթինի աւերակներուն մէջէն անուշադիր պտրտողի հող — որ սէպախ կը կոչուի և իբր աղբ կը ծառայէ — հանելու զբաղած բնիկներ դիպուածաւ երեւան հանեցին տասնի չափ պապիրոս ձեռագիրներ՝ պլորուած, ծալլուած ու կնքուած։ Սոյն ձեռագիրները ձեռք անցուցին Պ. Մօն և Լէտի Ուիլեամ Սէսիլ, որոնք այն ատեն Եգիպտոս կը գտնուէին, և շատ չանցած հրատարակուեցան Պ. Քօուլէյի կողմէ՝ Օքսֆորտէն։ Անվթար վիճակի մէջ պահուած և մեծ ծաւալով բնագիրներ էին ասոնք, արամէերէն գեղեցիկ գիրերով՝ մինչեւ հիմա ծանօթ եղող հատակտորներուն համանման։

Ասոնց ամէնքն ալ յօրինուած էին այն ատեն Էլէֆանթինի ու Նեղոսի արեւելեան եզերքին վրայ հաստատուած Սիէն քաղաքին մէջ ուր Հրեաները կը բնակէին։ Անշուշտ այդ իրողութիւնը կարեւոր էր, բայց զարմանք ազդելու բնոյթ չունէր։ Յայտնի է թէ Հրեաները իրենց տարագրումէն ատեն շատ մը բաներու հետ իրենց հայրենական լեզուն ալ կորսնցուցին, արամէերէն լեզուն և գրուածքը ընդունելու համար, որ այնքան տարածուած էր Պարսկաստանի նահանգներուն մէջ։

Այդ պապիրոսները նօտարական ճշմարիտ թուղթեր են, խիստ հետաքրքրաշարժ, ուր մեծ ճշգրտութեամբ նշանակուած են Քսերքսէսներու, Արտաքսերքսէսներու և Դարեհներու տիրապետութեան թուականները, տարիներով, ամիսներով և օրերով արամէերէն ու եգիպտական օրացոյցներու համաձայն։ Վաթսուն տարուան շրջանի մը վերաբերող ձեռագիրներ են, 470էն մինչեւ 410 փրկչական թուականէն առաջ։ Դրագիրներու կողմէ պատրաստուած, այդ ձեռագիրները կը կրեն շատ մը վկաներու վաւերական ու ինքնագիր ստորագրութիւնները՝ զանազան գործառնութեանց մասին, ինչպէս վաճառում, գնում ու նուիրում հողերու և անշարժ կալուածներու, դատական գործեր, ամուսնական

ԿԱՍԹՕՆ ԼԸՌՈՒ

Լրագրի մը Տարօրինակ Արկածները

Դեղին Սենեակին Տռամը

ԺԹ.

«ԵՐԻՑԱՏՈՒՆԸ ԲԱՆ ՄԸ ՉԷ ԿՈՐՍՆՑՈՒՑԱԾ ԻՐ ՀՐԱՊՈՅՐԷՆ ԵՒ ՈՉ ԱԼ ՊԱՐՏԷԶԸ՝ ԻՐ ՇՔԵՂՈՒԹԵՆԷՆ»

Սակայն այդ պարբերութիւնը չըսի Պ. Ռոպէր Տարզաքի, երբ անոր հանդիպեցայ Կլանտիէի մէջ. Այն խօսքը միայն ըսի, ուր երիցատան և շքեղ պարտէզին վրայ կը դառնայ խնդիրը, և զոր Օր. Սթանկէրսըն կարդացած էր ձեռքը բռնած թուղթին վրայ։ Այդ պարբերութեան շնորհիւ դղեակին բոլոր դռները մեր առջեւ բաց ուեցան։ Այդ պահուն կը հաւատայի՞ թէ Պ. Ռոպէր Տարզաք էր մարդասպանը։ Ոչ. կատարելապէս չէի համոզուած։ Մնաց որ՝ բանի մը վրայ չէի խորհեր լրջօրէն։ Վաւերական տեղեկութիւններ կը պակսէին։ Բայց պէտք ունէի որ ան իսկոյն ապացուցանէր թէ ձեռքէն վիրաւորուած չէր։ Երբ մինակ մնացինք երկուքնիս ալ, բացատրեցի թէ Էլիզէի պարտէզներուն մէջ իր ու Օր. Սթանկէրսընի միջեւ կատարուած խօսակցութենէն ի՛նչ բան լսած էի։ Երբ Պ. Ռոպէր Տարզաքի ըսի թէ սա բառերը լսած էի. «Ուրեմն պիտի ստիպուիմ ոճիր մը գործել՝ քեզ ունենալու համար», շատ այլայլեցաւ, թէեւ ոչ այնքան որքան «երիցատուն» բառը լսած միջոցին։ Ճշմարիտ շփոթութեան մը մատնուեցաւ այն ատեն միայն, երբ իմէ իմացաւ որ Էլիզէի մէջ կատարուած ընդունելութեան օրուան միջօրէէն յետոյ Օր. Սթանկէրսըն թղթատարական 40րդ մասնաճիւղը գացած էր, նամակ մը փնտռելու համար, որ թերեւս Էլիզէի պարտէզներուն մէջ երկուքին կողմէ կարդացուած նամակն ըլլար. այդ նամակը սա բառերով կը վերջանար. «Երիցատունը բան մը չէ կորսնցուցած իր հրապոյրէն և ոչ ալ պարտէզը՝ իր շքեղութենէն։» Մնաց որ՝ այդ ենթադրութիւնը հաստատուեցաւ այն գիւտով զոր ըրի, ինչպէս գիտէք, թղթատարական ծրարներուն մէջ, նամակի մը կտորը երեւան հանելով, 23 հոկտ. թուակիր։ Նամակը նոյն օրը գրուած և ետ առնուած էր թղթատարական կայանէն։ Անտարակոյս, Էլիզէէ դարձին, նոյն գիշերը, Օր. Սթանկէրսըն ուզած է այդ վտանգիչ թուղթը այրել։ Ի զուր Պ. Ռոպէր Տարզաք ուրացաւ թէ այդ նամակը առնչութիւն չունէր ոճիրին հետ։ Այդչափ խորհրդաւոր գործի մը մէջ՝ իրաւունք չունէր արդարութենէն ծածկելու նամակին միջադէպը։ Համոզուած էի որ մեծ կարեւորութիւն ունէր այդ նամակը։ Օր. Սթանկէրսընի յուսահատական շեշտը, որով այդ բաղդորոշ խօսքը արտասանած էր, իր արցունքները և Ռոպէր Տարզաքի ըրած սպառնալիքը ոճիր մը գործելու մասին՝ նամակին ընթերցումէն յետոյ, այս ամէնը ոեւէ տարակոյս չէին ձգեր մտքիս մէջ։ Ռոպէր Տարզաք կը վրդովէր հետզհետէ։ Որոշեցի օգտուիլ իմ ձեռք բերած առաւելութենէս։

«— Պարո՛ն, պէտք է որ ամուսնանայիք, ըսի անփոյթ շեշտով մը, առանց նայելու խօսակցիս երեսը։ Յանկարծ այդ ամուսնութիւնը անկարելի դարձած է այդ նամակին հեղինակին պատճառաւ։ Քանի որ նամակին ընթերցումէն յետոյ ակնարկ կ'ընէք ոճրագործութեան մը՝ Օր. Սթանկէրսընը ձեռք անցընելու համար, ուրեմն մէկը կայ ձեր եւ Օր. Սթանկէրսընի միջեւ եւ այդ մէկը կ'արգիլէ անոր ամուսնութիւնը, մէկը որ կը սպաննէ զանի՝ որպէս զի չամուսնանայ։

«Եւ այդ փոքրիկ ճառը վերջացուցի սա բառերով.

«— Հիմա, պարո՛ն, մարդասպանին անունը պէտք է յայտնէք ինծի։

«Անշուշտ անդրադառնալու սոսկալի բաներ ըսած էի։ Երբ աչքերս բարձրացուցի Ռոպէր Տարզաքի վրայ, տեսայ որ դէմքը այլայլուած էր, ճակատը քրտինքներու մէջ թրջուած և աչքերը սարսափահար։

«—Պարո՛ն, ըսաւ Պ. Ռոպէր Տարզաք, բան մը պիտի խնդրեմ ձենէ, որ թերեւս անիմաստ թուի ձեզի, բայց ի փոխարէն իմ ամբողջ կեանքս պիտի տամ. պէտք չէ որ դատական պաշտօնեաներուն և ուրիշ ոեւէ մէկու յայտնէք Էլիզէի պարտէզներուն մէջ ձեր տեսածներն ու լսածները։ Կ'երդնում որ անմեղ եմ, և կը զգամ ու գիտեմ թէ կը հաւատաք իմ խօսքիս, բայց պիտի նախընտրէի յանցաւոր ճանչցուիլ քան թէ արդարութեան կասկածները մոլորած տեսնել սա պարբերութեան մէջ. «Երիցատունը բան մը չէ կորսնցուցած իր հրապոյրէն և ո՛չ ալ պարտէզը՝ իր շքեղութենէն։» Պէտք է որ դատական իշխանութիւնը անտեղեակ մնայ այդ պարբերութեան։ Պարո՛ն, բոլոր այս գործը ձեզի կը պատկանի, բայց մոռցէ՛ք Էլիզէի այդ երեկոյթը։ Ձեզի համար ուրիշ հարիւրաւոր ճամբաներ կան, որոնցմով պիտի կրնաք մարդասպանը գտնել. այդ ճամբաները պիտի բանամ ձեր առջեւ ու պիտի օգնեմ ձեզի։ Կ'ուզէ՞ք հոս հաստատուիլ, տանտէրի պէս հրամայել, ուտել և պառկիլ, իմ և ուրիշներու բոլոր գործերուն վրայ հսկել։ Եթէ կ'ուզէք՝ տիրոջ պէս պիտի ընդունուիք Կլանտիէ դղեակին մէջ, բայց մոռցէք Էլիզէի երեկոյթը։

Ռուլըթապիլ ընդհատեց խօսքը, քիչ մը շունչ առնելու համար։ Հիմա կը հասկնայի Պ. Ռոպէր Տարզաքի անբացատրելի ընթացքը՝ հանդէպ իմ բարեկամիս, և այն դիւրութիւնը որով այս վերջինը կրցած էր հաստատուիլ ոճիրին վայրը։ Լսած խօսքերս ա՛լ աւելի գրգռած էին հետաքրքրութիւնս։ Ռուլըթապիլէ խնդրեցի գոհացում տալ հետաքրքրութեանս։ Ուրեմն ի՞նչ անցած դարձած էր Կլանտիէի մէջ։ Միթէ բարեկամս ըսած չէ՞ր թէ հիմա Պ. Ռոպէր Տարզաքի դէմ արտաքին նշաններ կային, այլապէս աւելի սոսկալի քան Լարսանի կողմէ գտնուածները։

— Ամէն ինչ աննպաստ է անոր, և կացութիւնը ծանրակշիռ հանգամանք մը կը ստանայ, պատասխանեց բարեկամս։ Պ. Ռոպէր Տարզաք շատ մտահոգ չէ այդ մասին, թէև անտեղի ըլլայ իր ընթացքը. ո՛չ մէկ բան կը շահագրգռէ զինքը, բաց ի Օր. Սթանկէրսընի առողջական վիճակէն, որ ամէն օր կը բարւոքեր. երբ Դեղին Սենեակի տռամէն աւելի խորհրդաւոր եղելութիւն մը պատահեցաւ։

— Կարելի՛ բան չէ, գոչեցի. ի՞նչ եղելութիւն կրնայ աւելի խորհրդաւոր ըլլալ քան Դեղին Սենեակին տռամը։

—Նախ Պ. Ռոպէր Տարզաքի վրայ խօսինք, յարեց Ռուլըթապիլ, զիս հանդարտեցնելով։ Ձեզի ըսի թէ ամէն ինչ աննպաստ է անոր։ Ֆրէտէրիք Լարսանի կողմէ երեւան հանուած վայելուչ ոտքերու հետքերը կը թուին ըլլալ Օր. Սթանկէրսընի նշանածին ոտքի հետքերը։ Պիսիքլէթին ձգած նշանը կրնայ իր պիսիքլէթինը ըլլալ. այդ մասին քննութիւն կատարուեցաւ։ Այդ պիսիքլէթը գնելէն ի վեր միշտ դղեակը ձգած էր զայն։ Ինչո՞ւ համար Բարիզ տարած էր ճիշդ այդ պահուն։ Այլեւս դղեակ չպիտի գար միթէ։ Ամուսնութեան խզման պատճառաւ Օր. Սթանկէրսընի հետ ունեցած յարաբերութիւններն ալ պիտի՞ դադրէին։ Բայց երկու կողմն ալ կը հաւաստէին թէ այդ յարաբերութիւնները պիտի շարունակէին։ Ֆրէտէրիք Լարսան կը կարծէ թէ ամէն ինչ խզուած էր։

(Շարունակելի)

պայմանագիրներ, ամուսնալուծական վէճեր, հարսանեկան օժիտի մանրամասն ու երահանգիչ նկարագրութիւն, ժառանգութիւն, գերիներու բաժանում եւայլն։

Ընտանեկան հին թուղթերու մէջէն անդամոր երեւան հանուած այդ վաւերագիրներու ամբողջութենէն կը քաղենք կարգ մը շատ թանկագին տեղեկութիւններ. նախ՝ Քրիստոսէ հինգ դար առաջ հրեայ ստուար բնակչութեան մը գոյութեանը մասին Էլէֆանթինի մէջ. յետոյ՝ այդ բնակչութեան լեզուին, գրուածքին, բարքերուն, հիմնադրութեանց, հաւատալիքներուն, պարսիկ ու եգիպտական իշխանութեանց հետ ունեցած յարաբերութեանց վրայ եւայլն։ Այդ վաւերագիրներուն մէջ պարզուած ամէնէն աչքառու խնդիրը կը ներկայացնէ այն դերը զոր Իսրայէլի աստուածը՝ Եէհովան կատարած է։ Իր անունը քանիցս արտագրուած է այդ ձեռագիրներուն մէջ, մինչ այդ բանը մեղք մը համարուած էր յետոյ։ Եէհովայի անունով երդում կ'ընէին, ինչպէս կ'երդնուին եգիպտական աստուածի մը (Սաթի՝ կղզիին դիցուհին) անունով։ Հակառակ աւանդական արգելքներուն, նոյն իսկ չէին քաշուած Երուսաղէմի տաճարին հետ մրցելու, այդ գաղթավայրին մէջ հիմնելով Եէհովայի նուիրուած սրբարան մը, որ թերեւս ողբեր արձակել տուած է Երեմիայի։ Սակայն պէտք ապացուցանենք թէ պարզ աղօթարան մը, հրէական սինակոկ մը չէր այդ սրբարանը, այլ ճշմարիտ մեհեան մը բագինով, ուր զոհերու արիւնը կը հոսէր, ինչպէս Սիոնի փառաւոր օրերուն մէջ։

Այս անգամ հաւատ ընծայուեցաւ, ու որոշուեցաւ պեղումներ կատարել այնպիսի գետնի մը վրայ, որ նմանօրինակ գանձեր կը պարունակէր իր մէջ։ Անցեալ նոյեմբեր ամսուն, Արձանագրութեանց Ակադեմիան, կրթական նախարարութեան հետ համախորհուրդ, հնագիտական արշաւախումբ մը կը ղրկէր Էլէֆանթին կղզին։ Այս տողերը գրողին յանձնուեցաւ կատարելագէս հետազօտութեանց վերին հսկողութիւնը։ Պաշտօնն էր գտնել արամէերէն եբրայերէն վաւերագիրներ՝ արդէն իսկ երեւան հանուածներուն նման, ճշդել հրեայ գաղթականութեան բնակած վայրը Էլէֆանթինի մէջ, և Եէհովայի մեհեանին գրաւած տեղը։ Այս վերջին կէտը մասնաւորապէս կնճռոտ էր. ոմանք կը կարծէին թէ կղզիէն դուրս՝ Սիէն քաղաքին մէջ կանգնած էր այդ աղօթարանը, մինչ ես կղզիին մէջ կը կարծէի։ Իմ ենթադրութիւնս ճիշդ ելաւ ի վերջոյ։

Հնագիտական պեղումները չորս ամիս շարունակուեցան և մեծ դժուարութեամբ, մանաւանդ որ գիտական գերման արշաւախումբ մը մէկ տարի առաջ գործի ձեռնարկած էր արդէն։ Առջի երկու ամիսներուն՝ եգիպտերէն և յունարէն հաղաւագիր վաւերագիրներ գտնուեցան առատօրէն, ինչպէս նաև փառաւոր արձաններ, դամբարաններ, մոմիաներ եւայլն։ Այդ գիւտերը ողէկ, բայց մեր գործին չէին նպաստեր։ Ոչ թէ եգիպտական, այլ հրէական հնութեան համար Էլէֆանթին գացած էինք։ Երկար ու տաժանելի խարխափումներէ յետոյ, արամէական-հրէական թաղը երեւան ելաւ, ուր խեցիներ կային արամէական-հրէական արձանագրութիւններով։ Այդ վերին աստիճանի շահեկան բնագիրները ի վեր կը հանեն մէկ մասը այն թղթակցութեան որ կը կատարուէր Էլէֆանթինի հրեաներուն ու Սիէնի ազգակիցներուն միջեւ։ Պապիրոսներու շրջանին կը վերաբերին անոնք։ Միեւնոյն գրուածքը և միեւնոյն լեզուն ունին։ Անձերն ալ նոյնն են։ Եէհովա անունը ուղղագրական մասնաւոր ձեւ մը ունի, որուն նմանը չէ տեսնուած այլուր։ Երբ այդ խեցիներու ընթերցումը ամբողջովին ի գլուխ հանուի՝ շատ մը նոր ու հետաքրքրաշարժ բաներ պիտի իմանանք։

Հնագիտական գերման արշաւախումբը, որ ֆրանսականին մօտ պեղումներ կը կատարէր, արամէական-հրէական նոր պապիրոսներ գտած է, որոնք հնախօսական շատ բարձր արժէք ունին։ Այդ պապիրոսներէն երեքին պարունակութիւնը հրատարակուած է։ Ամէնէն ուշագրաւ է այն պաշտօնական վաւերագիրը, որ աստուածաշնչական պատմութեան հետ կապ ունի, և Էլէֆանթին կղզին մէջ գտնուած հատակոտոր վաւերագիրներուն վրայ պայծառ լոյս մը կը սփռէ։ Քրիստոնէական թուականէն 408 տարի առաջ, Յուդայի պարսիկ կուսակալին տրուած աղերսագիր մըն է, Էլէֆանթինի քուրմերուն կողմէ, յանուն այդ քաղաքին բովանդակ բնակչութեան։ Այդ աղերսագրին մէջ խօսուած է Էլէֆանթին կղզին գտնուող Եէհովայի մեհեանին շինութեան ու կործանման պարագաներուն վրայ, որուն վերաշինութեան համար ի զուր թախանձած էին քանիցս։ Երկրորդ պապիրոսն ալ, մասամբ եղծուած, միեւնոյն աղերսագրին պատճէնն է։ Իսկ երրորդ պապիրոսը շատ համառօտ զեկուցում մըն է, ուրկէ կը հասկցուի թէ, կատարուած միջամտութեանց վրայ, Եէհովայի մեհեանին վերաշինութեան հրամանը ձեռք բերուած ըլլալով՝ աղօթարանը վերստին կառուցուած ու կրօնական արարողութիւնները վերսկսած էին։ Այս վաւերագիրները անգնահատելի արժէք մը ունին և հոն յիշատակուած անձնաւորութիւնները Աստուածաշունչին մէջ ալ կը գտնուին։

Կատարուած նոր հետազօտութիւններու շնորհիւ կրնանք սոսկ իրողութիւն մը համարել թէ Եէհովայի մեհեանը Էլէֆանթին կղզին մէջ կը կանգնէր, և հաւանաբար հրէական թաղին մէջ։ Բրիչի քանի մը հարուածներէ յետոյ՝ թերեւս երեւան ելլէ նաեւ նուիրական գիրք մը կրօնական արարողութեանց մասին, Քրիստոսէ հինգ դար առաջ յօրինուած։

ԳԼԵՐՄՈՆ ԳԱՆՆՈ

Թրգմ. ԶԱՐԵՀ ՆԵՄՑԷ

ԱՌՈՂՋԻՆ ՑՈՒՑԱԿՆԵՐ

Շատեր կաթ տալով կիներուն կը յանձնարարեն գարեջուր խմել, վասն զի, մանաւանդ վերջին տարիներս, ընդհանրացած այն կարծիքը թէ գարեջուրը կը շատցնէ կնոջ կաթը։ Գիտական փորձերով հաստատուեցաւ սակայն թէ սխալ է այդ կարծիքը։ Ընդհակառակը, շատ քիչ գարեջուր խմող կամ բնաւ չխմող կիներուն կաթը աւելի առատ է շատ գարեջուր խմողներու կաթէն։ Լաւագոյն է գարեջուրին տեղ կաթ, լաւ ջուր եւայլն խմել։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ՝
ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Բարիզի թերթ մը վերոգրեալ խորագրոյն տակ կ'ըսէ. — «Ամերիկա մտահոգութեան մէջ է և իր նաւատորմը կը հեռանայ։ Ուաշինկթընի մէջ ջղագրգռութիւն կը պատճառեն տեղւոյն ճարոնական դեսպան Աոքի դիրքակամին մեկնումը, ճարոնական գաղթականներու մասին կատարուած բանակցութիւնները, Ճարոնի պատասխանատու պետական մարդոց լռութիւնը և անպատասխանատու անձանց յարձակողական լեզուանիութիւնը, ամերիկեան նաւատորմին ուղեւորութիւնը, որ ամէն օր աւելի եւս կը մխրճուի դէպի անծանօթը, և օտար լրագիրներու հրատարակութիւնները։ Ահաւասիկ թէ ի՛նչ կ'ըսէ Թայմզ.

«Անժխտելի պարագայ մըն է որ, Խաղաղականի ծովեզերքներուն վրայ վերջերս տեղի ունեցած հակաճարոնական յայտարարութեանց և նոյն իսկ կարգ մը արարքներու մասին, Ճարոնի կառավարութիւնը և ժողովուրդը կատարեալ ծանրախոհութիւն ցոյց տուին։ Դժբախտաբար միեւնոյն ընթացքը չունեցան Մ. Նահանգաց մէջ լրագիրներէ և քաղաքականութեամբ զբաղողներէն ոմանք։ Մեր օրերուն, երբ ամէն անխոհեմ հրատարակութիւններ աշխարհի չորս կողմը կը հեռագրուին, իւրաքանչիւրը ընդհանուր խաղաղութեան պահապան է։ Անժխտելի է որ Ծայրագոյն Արեւելքի գաղթականութեան խնդիրը մեծ կարեւորութիւն ունի Քալիֆորնիայ բնակիչներուն համար, սակայն բնաւ կարելի չէ հաւատալ որ անխոհեմ խօսքեր ընող [illegible] իրապէս փափաքող եղած ըլլան Ճարոնի հետ անմիջական պատերազմով մը կարգադրելու վէճի առարկայ եղող խնդիրները։»

«Թայմզ խոհեմութեան և չափաւորութեան խորհուրդ կուտայ Մ. Նահանգաց։ Եւ այս տեղի կ'ունենայ Օքումա կոմսին ճառէն ետքը. ի՛նչ հեգնութիւն։ Այսուհետեւ դեռ Ուաշինկթընի ու Թօքիոյի միջեւ բանակցութիւնները առաջ կը տարուին ճարոնական գաղթականութեան փշալից խնդրոյն համար։ Ճարոնական յիշատակագիր մը չորեքշաբթի օրը Մ. Նահանգները ժամանեց։ Ահաւասիկ այդ մասին Նիւ-Եորքէն ուղղուած հեռագիր մը.

«Թօքիոյի լրագիրներուն ուղղուած հեռագրէ մը կ'իմանանք թէ Ճարոնի կառավարութիւնը հեռագրով Ուաշինկթընի ճարոնական դեսպանատան ղրկած է յիշատակագիր մը, որ ամերիկեան կառավարութեան պիտի ներկայացուի։ Այդ յիշատակագիրը կը վերաբերի դէպի Մ. Նահանգները ճարոնական գաղթականութիւնը սահմանափակելու խնդրոյն։ Այդ գրութիւնը, կ'ըսէ հեռագիրը, շատ բարեկամական կերպով խմբագրուած է։ Կը պարունակէ ամերիկեան մէկ քանի առաջարկութեանց ընդունելութիւնը՝ գաղթականութեան այդ փշալից խնդրոյն համար, սակայն կը մերժէ ուրիշ առաջարկութիւններ՝ իբրեւ անհամապատասխան Ճարոնի արժանապատուութեան։ Յիշատակագիրը կը պարունակէ նաեւ մէկ քանի հակառաջարկներ զորս Թօքիոյի կառավարութիւնը կ'ընէ՝ իբրեւ պատասխան ամերիկեան առաջարկութեանց։ Ուրեմն Ճարոն իր արժանապատուութեան անհամապատասխան կը նկատէ ամերիկեան առաջարկութեանց մէկ քանին, և այդ պատճառով բացարձակապէս որոշած կ'երեւայ զայնս մերժելու։ Որո՞նք են այդ առաջարկութիւնները, և Մ. Նահանգները միթէ իրենց ընդունելութեան համար իբրեւ բացարձակ պայման ցոյց պիտի չտա՞ն՝ երկու երկիրներու միջեւ ըլլալիք ապագայ կարգադրութեան։ Ահիկա խնդիր մըն է որ կարելի է շուտով պիտի իմանանք։ Բայց ինչ որ ալ ծանուցուի, կարեւորը այն է թէ ճարոնական յիշատակագրի մը առաքումը շատ պիտի չփոխէ Նիւ-Եորքի մէջ կազմուած կարծիքը Ճարոնի հաւանական մտադրութեանց վրայ։ Ճարոնական նկարագիրը լաւ ճանչցող և ճարոնական միջավայրերու հետ միշտ յարաբերութիւն ունեցող անձ մը այսօր կ'ըսէր ինծի. — «Ճարոնական յիշատակագրի մը առաքումը և Աոքի դիրքակամին ետ կոչուիլը իմ կարծիքովս կասկածելի են և [illegible] կ'ընեն՝ Մ. Նահանգաց մէջ ճարոնական գաղթականութեան մասին կատարուող բանակցութեանց ելքին համար, վասն զի այդ պարագան ինծի կը յիշեցնէ Ճարոնցիներուն ընթացքը ռուս-ճարոնական պատերազմը սկսելէն առաջ։ Յիշատակագրին նկատմամբ բան մը չեմ կրնար ըսել, վասն զի տակաւին տեղեակ չեմ անոր պարունակութեանը. սա միայն գիտեմ թէ Ճարոն ատոր մէջ կը յայտարարէ որ հարկադրուած է բացարձակապէս մերժել կարգ մը առաջարկութիւններ, որոնց ընդունելութիւնը անհամապատասխան պիտի ըլլայ իր արժանապատուութեան։ Ճարոնցիները միեւնոյն ընթացքին հետեւեցան երբ, ռուս-ճարոնական պատերազմէն առաջ, բազմաթիւ զեկոյցներ կը փոխանակուէին Թօքիոյի և Բեդերսպուրկի միջեւ։ Աոքի դիրքակամին ետ կոչուելու խնդրոյն գալով, իմ կարծիքով այդ կէտը կասկածելի է, մինչեւ որ Ճարոն յաջորդ մը չընտրէ մեկնող դեսպանին համար։ Այդ պարագան այնպէս կը մեկնեմ, և արդէն ճարոնական մէկ քանի շրջանակներու մէջ ալ նոյնը կ'ընեն, թէ Ճարոն մտադիր է, երբ առիթը ներկայանայ, յանկարծական ու անակնկալ հարուած մը իջեցնել։ Յիշեցէ՛ք Թօքիոյի կառավարութեան ընթացքը Բորթ-Արթուրի առաջին յարձակումէն առաջ։ Պաշտօնապէս պատերազմ չհրատարակեց, այլ, թշնամութեանց չսկսած, Բեդերսպուրկի իր դեսպանը ետ կոչեց, ինչ որ պէտք էր արթնցնէր Ռուսիան։ Լաւ ուրեմն։ Այս անգամ կ'երեւայ թէ Ճարոն, եթէ պատերազմը անխուսափելի ըլլայ, կ'ուզէ պէտք չունենալ այդ տեսակ միջոց մը ձեռք առնելու, որ, անշուշտ, ամերիկեան կառավարութեան կողմէ պիտի նկատուէր իբրեւ բացարձակ յայտարարութիւն մը մօտալուտ թշնամութեանց։ Ճարոն, որուն խաղաղասիրական մտադրութիւնները շատ տարակուսելի են, կ'ուզէ որ երբ թշնամութիւնները ծագին, իր առաջին յարձակումը, ուրկէ մեծապէս կախուած պիտի ունենայ վերջնական յաջողութիւնը, բոլորովին անակնկալ ըլլայ։ Այդ է պատճառը Աոքի կոմսին ետ կոչուելուն, մինչդեռ պաշտօնապէս կը յայտարարուի որ ամէն բան լաւ վիճակի մէջ է։» Պիտի աւելցնեմ թէ խօսակցիս կողմէ յայտնուած այս կարծիքներուն կատարելապէս համամիտ չեմ, թէեւ խօսակցիս ռուս-ճարոնական պատերազմէն քիչ առաջ և այդ պատերազմին ատեն Թօքիոյի մէջ ունեցած դիրքը կրնայ զայն կարող ընել քիչ մը հասկնալու ճարոնական քաղաքականութեան ճարտարութիւնները, սակայն պէտք է ըսել որ համանման կարծիքներ յայտնեցին մէկ քանի անձեր ալ, որոնք, իրենց կացութեանը բերմամբ, ուշադրութեամբ հետեւած են երկու տարիէ ի վեր Մ. Նահանգաց ու Ճարոնի յարաբերութեանց մէջ տեղի ունեցած միջադէպերուն։»

«Ուրեմն Ամերիկա սկսած է մտահոգ ըլլալ այն տեսակ մը նմանութենէն որ կայ իր անցուցած ժամերուն և այն ժամերուն միջեւ զորս Ռուսիա անցուց Բորթ-Արթուրի յարձակումէն առաջ։ Այդ կերպով Ամերիկա նմանութիւններ կը տեսնէ, բաղդատութիւններ կ'ընէ։ Եւ, այդ միջոցին, ամերիկեան Արմադան կը շարունակէ հեռանալ։»

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Թայմզ հետեւեալ տեղեկութիւնը կը հրատարակէ.

«Ամերիկեան երկու զրահապատ յածանաւակներ՝ Թենէսի և Ուաշինկթըն երկուշաբթի Մակտալէնայի ծովածոցը ժամանեցին։ Թորփիլանաւերու խումբը երկուշաբթի օրը Բարայի (Պրազիլիա) նաւահանգիստը ժամանեց։ Որոշուեցաւ որ Թորփիլահալածները երբ Ռիօ-տէ-Ժանէյրօ հասնին, հոն սպասեն զրահաւորներու նաւախումբին և, թողլով իրենց առաջին ուղեցոյցը, անոնց ընկերանան ուղեւորութեան մնացած մասին ատեն։»

— Մ. Նահանգաց կառավարութեան նախկին ծրագրին համաձայն, նաւատորմին երկու մասերը — զատուելով զրահաւորները մէկ կողմէն ու Թորփիլահալածները միւս կողմէն — տարբեր ուղեցոյցներու պիտի հետեւէին, տարբեր թուականներով հարաւային ամերիկեան նաւահանգիստները ժամանելով և մեկնելով։ Կարեւոր կը նկատուի Ուաշինկթընի կառավարութեան կողմէ նախնական ծրագրին նկատմամբ եղած այս փոփոխութիւնը, որով — Ռիօ-տէ-Ժանէյրօյէն սկսեալ — Թորփիլանաւերը և Թորփիլահալածները կը միանան զրահաւորներուն քով մինչեւ ուղեւորութեան աւարտումը։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՍՊԱՆԻԱ

Սպանիական թերթ մը ստոյգ աղբիւրէ առնելով կը ծանուցանէ թէ Ֆրանսայի նախագահ Պ. Ֆալիէռ մայիսի երկրորդ կէսին պիտի փոխարինէ այն այցելութիւնը զոր Սպանիոյ թագաւորը անցեալ հոկտեմբերին իրեն տուաւ։ Պ. Ֆալիէռի հետ պիտի գտնուին նախարարապետ Պ. Քլէմանսօ և պատերազմական նախարար Բիքառ զօրավարը։ Նախագահը, Մատրիտ վերադարձին, Սարակոսա պիտի հանդիպի՝ սպանեֆրանսական ցուցահանդէսը այցելելու համար։

ՄՈՆԱՔՈՅԻ ԻՇԽԱՆԸ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆ

Թուրինոյէն ֆրանսական թերթի մը ուղղուած հեռագիր մը կ'ըսէ.— «Հռոմէն Սթամբա լրագրին կը հեռագրեն.— «Վատիկան ամէն միջոց ձեռք առաւ, որպէս զի Մոնաքոյի իշխանը պաշտօնապէս Հռոմ չերթայ, ուր Իտալիոյ թագաւորին կողմէ պիտի հիւրընկալուի։ Վատիկանի արտաքին գործոց քարտուղարը նկատողութեան առնելով այդ առթիւ ձեռք առնուած միջոցներուն անօգուտ ըլլալը, ծանոյց Վատիկանի մօտ Մոնաքոյի ներկայացուցիչին թէ իշխանը եթէ Հռոմ ժամանէ, ո՛չ միայն Վատիկանի մէջ պիտի չընդունուի, այլ դիւանագիտական բոլոր յարաբերութիւնները պիտի խզուին Վատիկանի և Մոնաքոյի միջեւ։»

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ
ԴԺՈՒԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՃԱՐՈՆԻ ՄԷՋ

Սեղանաւորական կացութիւնը շատ ձգտեալ է Ճարոնի մէջ. տէրութեան ելմտացոյցին մէջ հաւասարակշռութիւնը հաստատելու համար չարաչափ մեծ դժուարութեանց կը հանդիպին։ Ռուսիոյ հետ պատերազմի ծախքերը դեռ չգոցուեցան. և [illegible] ճարոնական մէկ քանի փոխառութեանց թուղթերուն գին վերջերս ալ փոփոխուած դիւրութիւնները չընծայեց պետական գանձին։ Ճարոն, իր բանակին և նաւատորմին սպառազինութեանց մեծ ծրագիրը գործադրելու համար, նոր ու մեծ դրամագլուխներու պէտք ունի, և [illegible] եղած է թէ ճարոնական կառավարութիւնը յառաջիկայ տարւոյ ելմտացոյցին մէջ քանի միլիոն ոսկիներ բաց մը պիտի ունենայ։ Տուրքերը շատ ծանրացած են այժմ Ճարոնի մէջ և չի կարծուիր որ կառավարութիւնը նորանոր տուրքեր հաստատէ։ Ճարոնի մէջ առեւտրական գործերն ալ շատ ճնշուած են այս պահուս։ Ամերիկայի դրամական տագնապը Ճարոնի վրայ մեծապէս ազդեց։ Ճարոնի արտադրութիւններէն մէկ քանին՝ օրինակի համար, մետաքսը ամէնէն աւելի Ամերիկա կը ղրկուէր, բայց հիմա, դրամական տագնապին առաջ բերած ազդեցութեան հետեւանքով, շատ պիտի նուազի ատոնց քանակութիւնը։ Արծաթի գինին անկումն ալ շատ աննպաստ եղաւ Չինաց հետ Ճարոնի վաճառականութեան վրայ, և ճարոնցի վաճառականներ ծանր վնասներ կրեցին ատոր։ Անկէ զատ, ամերիկեան պանքաները առաջուան պէս դիւրաւ ոսկի չեն փոխեր ճարոնական պանքատուններուն, և այս պատճառաւ մեծաքանակ ոսկեդրամ կը ղրկուի Ամերիկա և դրամի սակը կը բարձրանայ Ճարոնի մէջ։ Այս պարագաներուն հետեւանքով, ճարոնական ելմտացոյցին մէջ խնայողութիւններ և յապաղումներ ընելու պէտքը տակաւ կը զօրանայ, որուն հետեւանքը պիտի ըլլայ անշուշտ բանակին և նաւատորմին ծախքերը աւելի եւս նուազեցնել։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ
Մ. ՆԱՀԱՆԳԱՑ ՄԷՋ

Նիւ-Եորքի մէջ Նոր Տարին սկսաւ մեծ ուրախութեամբ. սակայն բարեգործական Ընկերութեանց վարիչները շուարած են թէ ի՛նչ ընելու է պատսպարան ու աշխատութիւն չունեցողներու մեծ բազմութեան մը խնդրանքներուն հանդէպ։ Նիւ-Եորքի արեւելեան կողմի աղքատներու թաղերուն մէջ բնակարանի վարձքերու հատուցումը դադրած է, վասն զի վարձքերը գործաւորներու օրականին երկու երրորդ մասէն և նոյն իսկ կէսէն աւելի են։ Կալուածատէրերը կը սպառնան ամէնքն ալ դուրս նետելու։

— Չիքակոյի մէջ հաշուեյարդարներ կարգուեցան Չիքակոյի ու Միլուօքէի ելեկտրական երկաթուղիներու Ընկերութեան համար։ Այդ Ընկերութիւնը և անոր կապուած ուրիշներ 150 միլիոն ֆր.ի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺ ԿԱՌՔՈՎ
ՀԱՊԷՇԻՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Լոնտոն ժամանած հեռագիր մը, չորեքշաբթի իրիկուն, ծանոյց թէ Պ. Պէնդլէյ, որ ինքնաշարժ կառքով Հապէշիստանի մէջ ուղեւորութիւն կը կատարէ, Ատտիս-Ապապա ժամաներ է։ Պ. Պէնդլէյի ուղեւորութիւնը մեծ հետաքրքրութիւն պատճառեր է անցած տեղերը, քանի որ առաջին ինքնաշարժ կառքն էր որ Սօմալիլէնտէն կ'անցնէր։ Մենելիք կայսրը Պ. Պէնդլէյի հետ պտոյտ մը կատարեր է անոր ինքնաշարժ կառքով։ Պ. Պէնդլէյ անցեալ մայիսին Անգլիայէն ճամբայ ելած էր, ուրկէ Մարսիլիա գնաց և յետոյ Ճիպութի։ Անկէ ալ օգոստոսի վերջերը ինքնաշարժ կառքով ճամբայ ելաւ՝ Սօմալիլէնտը և Հապէշիստանը անցնելու մինչեւ Խարթում։ Պ. Պէնդլէյ նախ մտածած էր որ այդ ուղեւորութիւնը եօթանասուն օրէն պիտի կատարէ։ Արդ, Ատտիս-Ապապա կէս ճամբան է Ճիպութիի և Խարթումի միջեւ։

ԱՆԳԼԻԱՑԻՆԵՐԸ Կ'ՈՒՂԵՒՈՐԻՆ
ԴԷՊԻ Ի ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԲԵՒԵՌ

Ուէլինկթընէն (Նոր Զէլանտա) Լոնտոն ուղղուած հեռագրի մը նայելով, անգլիական երկրախոյզներու նաւը՝ Նիմրոտ, Շէքլիթընի տեղակալին հրամանատարութեանը տակ, չորեքշաբթի իրիկուն Լիդըլթընէն ճամբայ ելեր է դէպի Հարաւային ովկեանոս՝ քաղաքացիներու կողմէ ջերմապէս ողջունուելով։ Հաւանական է որ Նիմրոտ երկրախոյզներ ցամաք հանէ Մաք-Մուրտօ ծովածոցը, որպէս զի ատոնք աշխատին երթալու դէպի հարաւային բեւեռը՝ հարիւր վաթսուն քիլոմեթր դէպի արեւմուտք։ Այսու հանդերձ երկրախոյզներուն գլխաւոր նպատակը պիտի ըլլայ աւելի առաջ երթալ Տիսքովըրիի նաւուն երկրախոյզներուն հետեւած ճամբէն։ Այդ վերջինները հարաւային լայնութեան մինչեւ 82 աստիճան 17 յառաջացած էին, ուր 4,500 մեդր բարձրութեամբ լեռներ գտան։ Նիմրոտի երկրախոյզները, այդ նպատակով, սիպերիական փոքր ձիեր առած են իրենց հետ, որոնք բալլերուն պիտի լծուին։ Յուսալի է թէ, այդ ձիերուն գործածութեամբը, կարելի պիտի ըլլայ Տիսքովըրիի երկրախոյզներէն աւելի առաջ երթալ։

ՍԱՌԱ-ՊԵՌՆԱՐ՝ ՃԱՐՈՆԻ ՄԷՋ

Բարիզի թերթերը կ'ըսեն թէ ճարոնցի դերասանուհի Սատա Եաքքոյի Բարիզի մէջ ունեցած յաջողութիւնները մտածել կուտան եղեր Սառա-Պեռնարի, որ մտադիր կ'երեւայ այս ամառ շրջան մը կատարելով՝ Ճարոնի մէջ իր «ռէբէռթուառ»ին թատերախաղերը ներկայացնել։ Բարիզի թերթերը դիտել կուտան թէ մեծանուն դերասանուհին շատ անգամներ անակնկալ կերպով իրականացուցած է այդ կարգի ծրագիրներ։

ԿԱՂԱՆԴԻ ԱՌԹԻՒ
ԱՄԵՆԷՆ ՊԱՏՈՒԱԿԱՆ ՆՈՒԷՐՆԵՐՆ ԵՆ
Աղջիկներու համար՝
ԻՆՉ ՊԷՏՔ Է ԳԻՏՆԱՅ ԴԵՌԱՏԻ ԱՂՋԻԿ ՄԸ
Մանչերու համար՝
ԻՆՉ ՊԷՏՔ Է ԳԻՏՆԱՅ ԴԵՌԱՏԻ ՄԱՆՉ ՄԸ
Նուէրի համար բազմագոյն գեղեցիկ կողքով մը զարդարուած
Իւրաքանչիւր հատորը 7 ղրշ.
Կեդրոնատեղին է ՍԱԳԱՑԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ և ՊԱԼԵՆՑ ԳՐԱՏՈՒՆ 10—7

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ.— Եանեայի նահանգին մէքթուպճի անուանուեցաւ Շգօտրայի նահանգին մէքթուպճի Նազըմ պէյ, որուն յաջորդեց Եանեայի նահանգին մէքթուպճի Սապրի պէյ։ Պասրայի նահանգին մէքթուպճի անուանուեցաւ Տիարպէքիրի նահանգին նախկին մէքթուպճի Իլյաս Սապրի էֆ.։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱԶԴԱՐԱՐԱԳԻՐ. — Տպագրական Տեսչութիւնը նկատելով որ յունարէն Բռոիյա լրագիրը կանոնի [illegible] է, խստիւ յանդիմանեց անոր արտօնատէրը և վերջին անգամ ըլլալով ծանոյց թէ իր այդ ընթացքը եթէ կրկնէ, օրինական գործողութեանց պիտի ենթարկուի։

ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ՆՈՐ ՊԱՐՏԷԶ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Բանկալթիի Կայս. զինուորական վարժարանին ճաշարանին կողմի ընդարձակ գետինը, որուն առջեւ կը պարզուի Վոսփորի ու կղզիներու գեղեցիկ տեսարանը, լեցուի ու պարտէզի վերածուի։ Կայս. այս Իրատէն հաղորդուեցաւ քաղաքապետութեան։ Այդ գետինը եթէ լեցուի և ծառերով զարդարուի, բնական է որ խիստ գեղեցիկ պարտէզի մը պիտի վերածուի, մեծ փայլ մը տալով մայրաքաղաքին բարեզարդութեանը։ Այս առթիւ եւս բարեմաղթութիւններ եղած են Կայս. արեւշատութեան համար։ Քաղաքապետութիւնը գրեց Թնդանօթարանի վերատեսչութեան, որպէս զի մասնագէտ պաշտօնեաներ հարկ եղածը կատարեն այդ գետնին վրայ։

ՍԱՄՈՍԻ նոր իշխան Անդրէաս Քոբասս էֆ. երէկ Կայս. Պալատ երթալով հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց և յետոյ իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Գերմանիոյ դեսպանը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։

— Աւստրիոյ դեսպանը, երէկ, Բ. Դուռը գնաց ու տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին և ներքին ու արտաքին գործոց նախարարներուն հետ։

— Անգլիոյ ու Սերպիոյ դեսպանները և Պարսից դեսպանատան գործակատարը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԱՐՏԱՔԻՆ գործոց խորհրդական Նաում փաշա հիւանդ ըլլալով, մէկ քանի օրէ ի վեր բացակայ կը գտնուի իր պաշտօնատեղիէն։

ՄԱՔՐԱՆՈՑ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց Հիճազի Համիտիէ երկաթուղիին յարմար մէկ վայրը խիստ ընդարձակ մաքրանոց մը կառուցանել քարուկիր և հազարաւոր ուխտաւորներ պարունակելու չափ, վասն զի այս տարի ուխտաւորներէն շատերը նոյն երկաթուղիով պիտի վերադառնան։

— Զինուորական բժիշկ ֆերիգ Սէլամի փաշայի և դըր-հազարապետ Իպրահիմ պէյի պաշտօն յանձնուեցաւ հսկել՝ ցամաքի ճամբով վերադարձող ուխտաւորներու մասին գործադրուելիք առողջապահական վարչութեան կողմէ ալ բժիշկներ ու պաշտօնեաներ կարգուեցան։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ վարչութիւնը հինգ շոգենաւեր եւս պատրաստեց Հիճազէն վերադառնալիք ուխտաւորներուն փոխադրութեանը համար։ Այդ շոգենաւերը ճամբայ ելան դէպի Ճիտտէ։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ նոր Ընկերութիւն մը կազմուեցաւ Կ. Պոլսոյ մէջ։ Այդ Ընկերութեան գլխաւոր բաժնետէրերը ծովային ապահովագրութեանց Ընկերութիւններն են։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպան Պարոն Մարշալ ֆոն Պիպէրշդայն երկուշաբթի օրը Պերլին կ'ուղեւորի յունվ. 4/17ին հանդիսաւորապէս տօնուելու Սեւ Արծիւ պատուանշանը, որ տրուած է իրեն՝ Լա Հէյի Դեսպանախորհուրդին մէջ իբրեւ գերման առաջին պատուիրակ մատուցած ծառայութիւններուն համար։ Դեսպանը Կ. Պոլիս պիտի դառնայ յունվ. 14/27էն առաջ՝ Վիլհէլմ կայսեր ծննդեան տարեդարձին օրը։

ՍԻՆՈՊԻ ժամանումներուն դէմ սահմանուած առողջապահական միջոցները երէկուընէ սկսեալ ջնջուեցան առողջապահական Խորհուրդին որոշմամբ։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ Ղալաթիոյ, Պոլսոյ ու Բերայի ճիւղերը գոց պիտի ըլլան Գուրպան Պայրամի առթիւ։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ հրատարակուող Թուրքերէն Իզմիր շաբաթաթերթը Տպագրական Տեսչութեան կողմէ անպայման կերպով դադարման դատապարտուեցաւ։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.— Թուրք լրագիրներուն մէջ հրատարակուած պաշտօնական ազդ մը կը ծանուցանէ թէ փաստաբան Գաբրի, Միհրան Քէօրբէեան և Հաճաթի էֆ.ները միեւնոյն սէնտիք կարգուած են՝ Պոլիս Գոթըրճեօղլը խանը հաստատուած և առեւտրական դատարանին որոշմամբ սնանկ հռչակուած մանիֆաթուրայի վաճառական Նասիպ Գօրազայ էֆ.ի գործերուն կարգադրութեանը համար։

ՀՐԴԵՀ.— Երէկ գիշեր ժամ 7½ին հրդեհ ծագեցաւ Պոլիս, Պալըք Բազարի չըլէկջիլերը՝ Թիւթին Կէօմրիւք, Ետաճը փողոց, Թըթեավաճառ Սդրազի եռայարկ քարուկիր վաճառատանէն, որ ամբողջովին այրեցաւ։ Կից գտնուած շէնքերն ալ բռնկեցան, սակայն կարելի եղաւ շուտով մարել։ Շէնքը արմտիք վաճառական Գոյունօղլը Խարալամպոսի ու բաժնետէրներուն սեփականութիւնն էր։ Վաճառատան մէջ գտնուած ապրանքները, կ'ըսէ Իգդամ, 450 ոսկիի ապահովագրուած էին։ Հրդեհին շարժառիթին նկատմամբ ոստիկանութիւնը քննութեան ձեռնարկեց։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.— Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ դեկտ. 17էն 23 պատահած մահերու թիւն է 225, որոնց 4ը՝ կարմրախտէ, 2ը՝ [illegible], 4ը՝ կեղծմաշկէ, 3ը՝ ծաղկախտէ, 4ը՝ թիֆոյէ, 35ը՝ հիւծախտէ, 13ը՝ շնչառական գործարաններու հիւանդութիւններէ և միւսներն ալ զանազան ախտերէ։

ՄԱՅՐԱԿԱՆ ԱՆՁՆՈՒԷՐՈՒԹԻՒՆ.— Մանիսայի մէջ անցեալները, մէկ տարեկան տղեկ մը, մօրը բացակայութեանը պահուն, քաշկռտուելով տանը բոլոր անկիւնները կը պտտի. ճեմիչին դուռը բաց տեսնելով հոն կը մտնէ և վերջապէս ճեմիչին ծոցը կ'իյնայ։ Մայրը տուն վերադառնալով տղան չի տեսներ. իսկոյն չորս կողմը կը խուզարկէ և տղուն ձայնը իմանալով ճեմիչ կը փութայ և կը տեսնէ թէ ծակին մէջ խրուած մնացեր է. անմիջապէս չորս կողմէ օգնութեան կը փութան, ճեմիչին քարերը կը քակեն և խեղճ տղեկը կ'ազատեն։

ՔՆԱՑՈՂ ԳՈՂԸ. — Մահալլէպիճի Մարքօ, որ, ինչպէս ծանուցինք, անցեալները գիշեր մը Սկիւտար, Եէնիմահալլէ, Արթաքի անուն անձին տունը մտած էր գողութիւն ընելու և սակայն անկողին մը մտնելով քնացած պահուն ձերբակալուած էր, Սկիւտարի ոստիկանութեան կողմէ հարցաքննութեան ենթարկուեցաւ. նախ յայտարարեց թէ ինք գող չէր, այլ գինովութեան հետեւանքով նոյն տունը մտած ու քնացած էր։ Սկիւտարի կառավարիչ Համտի պէյ, այդ պարագան իմանալով, անձամբ զայն հարցաքննեց ճարտար դարձուածներով և վերջապէս Մարքօ խոստովանեցաւ որ գողութեան համար հոն մտած էր, թէ այդ կարգի շատ մը գողութիւններ կատարած էր և թէ ընկերակիցներ ունէր՝ Ղալաթիա բնակող Զախարի, Աբոսթոլիտի ու Քիրիաքօ։ Այդ երեքն ալ ձերբակալուելով դէմ առ դէմ բերուեցան և զիրար ամբաստանեցին. վերջապէս ատոնց արարքը հաստատուելով, քննութեան տեղեկագիրները յանձնուեցան դատական պաշտօնէութեան։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ

ԳԼՈՒԽ Բ.

Ոստիկանին ընդհ. պարտականութիւնները

ՄԱՍ Բ.

ԲԱԺԱՆՈՒՄ Դ.

Դատական ոստիկաններու
պարտականութիւնները

(Շար. ուրբաթի թիւէն)

Յօդ. ԳԶ.— Ոճիր մը հեղինակը եթէ ոճիրը գործուած պահուն չձերբակալուի, ոճիրը գործուած տեղին ոստիկանութեան գործակալները՝ ամբաստանեալին դիմագիծը եւայլն պիտի հաղորդեն այն կեդրոններուն որ կրնայ գտնուիլ, որպէս զի ձերբակալուին. միւս կողմէ ալ մասնաւոր կերպով կարգուելիք պաշտօնեաներու միջոցաւ խուզարկութեան պիտի ձեռնարկուի։

Յօդ. ԳԷ.— Ոստիկանութեան գործակալները, յանցանքներ ու ոճիրներ գործուելու պահուն, Կ. Պոլսոյ մէջ ոստիկանութեան նախարարին, միւթէսարրըֆներուն և ոստիկանութեան Տնօրէնին և կայս. նահանգներու մէջ ալ կուսակալներուն, ոստիկանութեան Տնօրէնին, կառավարիչներուն ու գայմագամներուն հրամանով ամբաստանեալներուն բնակարանը, ըստ օրինի մտնելով խուզարկութեան պիտի ձեռնարկեն՝ ոճրին ապացոյցները և հետքերը ձեռք բերելու համար. իսկ հրաւէր ու օգնութիւն անհրաժեշտ ընծայող արտասովոր պարագաներու մէջ այդ իրաւունքը պիտի գործադրեն։ Այն ոճիրներու համար, որոնց գործադրութեանը պահուն ոստիկանները վրայ գտած են, ինչպէս նաև ուրիշ պարագաներու համար վերոգրեալ գործողութիւնները ընդհանուր դատախազին և հարցաքննիչ դատաւորին գրաւոր պահանջումին վրայ պիտի կատարուին։

Յօդ. ԳԸ.— Դատական-ոստիկանութեան պարտականութիւնները կատարելիք ոստիկանները քննութիւն կատարելու պատրուակով պիտի չկրնան յետաձգել դարմանումը այն վիրաւորներուն որոնց կեանքին պահպանումը անմիջական դարմանումի կարօտ է։

Յօդ. ԳԹ.— Այն պարագաներուն համար, որոնց հետապնդումը բողոքագրի գոյութեամբ կրնայ կատարուիլ, և որոնք նշանակուած են Պատժական Օրէնքին 200, 201 և 214րդ յօդուածներուն մէջ, շահագրգռուողին կողմէ խնդրագրով մը մինչեւ որ չբողոքուի, ոստիկանութեան պաշտօնեաները պիտի չկրնան միջամտել։ Այս տրամադրութիւնը գործադրելի է նաև վաճառանիշերու և [illegible] հեղինակութեան օրէնքներուն 47րդ յօդուածին և հնարիչի արտօնագրի կանոնագրին 48րդ յօդուածներու մասին ալ։

Յօդ. Ծ.— Ոստիկանութեան գօմիսէրները և պաշտօնեաները, Պատժական Դատավարութեան Օրէնքին յատուկ յօդուածներուն տրամադրութեանց համաձայն, պիտի կրնան կատարել վերոգրեալ յօդուածներուն մէջ նշանակուած գործառնութեանց վերաբերեալ երկրորդական գործերը։

Յօդ. ԾԱ.— Ոստիկանութեան գօմիսէրին բացակայութեանը դատական-ոստիկանի պաշտօնը փոխանորդաբար գօմիսէրին օգնականը պիտի կատարէ և անոր ալ բացակայութեանը՝ ոստիկանութեան պաշտօնեաներէն ամէնէն ձեռնհասը ու երիցագոյնը։

ԲԱԺԱՆՈՒՄ Ե.

Զանազան

Յօդ. ԾԲ. — Ոստիկանը, ըստ օրինի պիտի գործադրէ ձեռնհաս դատարաններուն և պաշտօնարաններուն կողմէ հաղորդուելիք գրաւոր որոշումները և հրամանները։

Յօդ. ԾԳ. — Շէնքերու կառուցման, այգիներու և պարտէզներու աշխատութեանց և ագարակներու մէջ գործածուած հիւսն, մշակ ու հողագործի նման գործաւորներէն զատ ուրիշ որ և է անսանով և որ և է գործի համար գործաւոր և ուրիշ անունով մարդ գրելը պիտի արգիլուի, եթէ Կ. Պոլսոյ մէջ քաղաքապետութեան ու ոստիկանութեան նախարարութեան և նահանգներուն մէջ ալ տեղական կառավարութեանց դիմելով արտօնութիւն առնուած չէ։ Երբ արտօնութիւն առնուելու համար դիմում ըլլայ, քննութիւն պիտի կատարուի դիմողներու վիճակին և իրենց գործածելիք մարդոց թիւին, հպատակութեանը և բնակութեանը վրայ. այդ կերպով եթէ հաստատուի մարդ գործածելու պէտքը և եթէ արգելիչ պատճառ մը չունենայ, թաղապետութեան և ոստիկանութեան հսկողութեանը տակ ըլլալով արտօնութիւն կը տրուի։

Յօդ. ՃԴ. — Բարենպատակ գործերու համար մինչեւ որ ըստ օրինի մասնաւոր արտօնութիւն չառնուի, տոմսակի տպագրութիւնք և հանգանակութեան կատարումը պիտի արգիլուի։

Յօդ. ՃԵ.—Առանց պաշտօնական արտօնութեան վարժարան բացուելու տեղի պիտի չտրուի. եթէ առանց արտօնութեան վարժարաններ բացուած ըլլան, իսկոյն ձեռնհաս պաշտօնարանին տեղեկութիւն պիտի տրուի՝ հարկ եղածը գործադրուելու համար։

Յօդ. ՃԶ.—Ոստիկանները միշտ հսկողութիւն պիտի կատարեն սեւամորթ գերիներու վաճառմանը, գնմանը, ներածմանը ու արտածմանը վրայ, որոնք յատուկ օրէնքին՝ տրամադրութեանցը համաձայն արգիլուած են. այդ տեսակ պարագաներու հեղինակները ձերբակալուելով պատկանեալ դատարաններուն պիտի յանձնուին. նաեւ գերիներն ալ դատարաններուն պիտի յանձնուին՝ անոնց ազատագրութեան գիր տրուելու նպատակով։

Յօդ. ՃԷ.—Կ. Պոլսոյ մէջ Պոլսոյ, Բերայի և Սկիւտարի ոստիկանութեան պաշտօնեաներուն իւրաքանչիւրը իր շրջանակին մէջ պարտաւոր է մուրացկանութիւնը արգիլել, Համազգային Անկելանոցի կանոնագրին 14 և 17րդ և մուրացկանութեան արգելքին վերաբերեալ կանոնագրին 8 և 9րդ յօդուածներուն տրամադրութեանց համաձայն։

Յօդ. ՃԸ.— Անոնք որ կրնան գործել և կը մուրան, երաշխաւորութեան պիտի ենթարկուին՝ գործով մը զբաղելու համար. եթէ նորէն գործով մը չզբաղին, այդ պարագային դատարանի պիտի յանձնուին՝ դատարկապորտներու վերաբերեալ գործողութիւնները իրենց նկատմամբ կատարուելու համար։

Յօդ. ՃԹ.— Դատարկապորտ և անծանօթ վիճակի տէր կը նկատուին անոնք որ գործով մը չեն զբաղիր, միայն բնակավայր չունին և չեն կրնար հաստատել թէ օրինաւոր միջոցներով կ'ապրին. նաեւ թէ ասդ անդ կը թափառին։

Յօդ. ՃԺ.—Իբրեւ յոռի ընթացքի տէր և կասկածելի կը նկատուին անոնք որ, նախորդ յօդուածին մէջ յիշուած դատարկապորտներէն զատ, նախ մէկ և մէկէ աւելի անգամներ դատապարտուած են ընդհանուր կերպով ոճիրներու և մասնաւորաբար հուղկահարութեան, գողութեան, յափշտակութեան, քսակահատութեան, գողօնաթաքոյց ըլլալու և խաբեբայութեան համար՝ երկրորդ անոնք որ ոստիկանութեան հսկողութեանը տակ կը գտնուին։

Յօդ. ՃԺԱ.—Տրուած տեղեկութեան մը վրայ իբրեւ դատարկապորտ նկատուած անձինք, դատարաններու յանձնուելէ առաջ, ոստիկանութեան կողմէ կը կոչուին և երբ տրուած տեղեկութեամբ և ուրիշ քննութիւններով այդ վիճակը հաստատուի, նախապէս պատուէր կը տրուի անոնց որ որոշուած պայմանաժամի մը մէջ գործի մը ձեռնարկեն, այդ պարագան ոստիկանութեան դիմելով իմաց տան և այդ միջոցին, առանց կառավարութեան իմաց տալու, իրենց գտնուած տեղերէն չհեռանան։ Այս պատուէրը պիտի նշանակուի պատրաստուելիք տեղեկագրին մէջ։

Յօդ. ՃԺԲ.—Անոնք որ նախորդ յօդուածին տրամադրած պատուէրին չանսալով ոստիկանութեան տեղեկութիւն ու ապահովութիւն չտան թէ որոշեալ ժամանակի մը մէջ գործի ձեռնարկած են, և կամ իրենց իրենց հեռանան իրենց գտնուած տեղէն, պիտի ձերբակալուին և պատժական դատարաններուն պիտի յանձնուին։

Յօդ. ՃԺԳ.— Հուղկահարներու, գողերու, քսակահատներու և այդ կարգի կրկնուած արարքներու համար իբրեւ յոռի ընթացքի տէր ու կասկածելի նկատուածներու մասին դատական-ոստիկանական պաշտօնեաներու կողմէ պատրաստուելիք զեկուցագիրները և տեղեկագիրները ոստիկանութեան կողմէ նկատողութեան պիտի առնուին. յետոյ նոյն կարգի անձերը կոչելով պիտի պատուիրեն անոնց որ այլեւս նոյն մասին կասկած հրաւիրող որ և է ընթացքի մէջ չգտնուին. այդ պատուէրը պիտի նշանակուի մասնաւորաբար պատրաստուելիք տեղեկագրին մէջ։ Անոնք, որոնց համար ոստիկանութիւնը դրական և կամ ուրիշ զօրաւոր ապացոյցներով հաստատէ թէ եղած պատուէրներուն անսաստած են, պիտի ձերբակալուին և տեղեկագրին հետ դատարանին պիտի յանձնուին։

Յօդ. ՃԺԴ.— ՃԶ. և ՃԷ. յօդուածներուն մէջ յիշուած անձերէն անոնք որ դատարաններու որոշմամբ տարագրուին, եթէ փախչին ու վերադառնան, ոստիկանութեան կողմէ կը ձերբակալուին ու նորէն կը տարագրուին։

(Շարունակելի)

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ. — 1881 դեկտեմբեր 8/20 թուական կայս. Հրամանագրին Ն. յօդուածին 5րդ հատուածին համաձայն, Օսմ. Փոփոխեալ Պարտքի փոխառութեան պարտաթուղթերուն թիւ 37 կտրօնները, որոնց պայմանաժամը 1902 մարտ 1/14ին կ'աւարտի, եթէ մինչեւ 1908 մարտ 1/14 չներկայացուին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան պիտի մնան։ 14—3

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. ՍՏԵՓԱՆՆՈՍԻ տօնը այսօր հանդիսաւորապէս տօնուեցաւ մայրաքաղաքիս եկեղեցիներուն մէջ և բոլոր Դպրաց Դասերը, իրենց տօնախմբութեանը առթիւ, շնորհաւորութիւններ ընդունեցին։ Ս. Պատրիարք Հայրը այս առթիւ երէկ իրիկուն ներկայ գտնուեցաւ Մայր եկեղեցին և Պատրիարքարանի մէջ գիշերելէ յետոյ այսօր նախագահեց Մայր եկեղեցւոյ արարողութեանց և օրուան տօնին առթիւ գեղեցիկ քարոզ մը խօսեցաւ։ Ետքը Դպրաց Դասու սրահին մէջ շնորհաւորութիւններ տեղի ունեցան։ Ղալաթիոյ եկեղեցիին մէջ եւս քարոզիչ Տ. Գնէլ Ծ. վրդ. հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատոյց և քարոզեց. Պատարագը եռաձայն երգուեցաւ Դպրաց Դասուն կողմէ. երգեհոնը կը վարէր Սինանեան էֆ.։ Արարողութիւններէն վերջ Դպրաց Դասը ընդունեց ներկաներուն շնորհաւորութիւնները։

⁂ Ս. Պատրիարք Հայրը Ս. Ստեփաննոսի տօնին առթիւ շնորհաւորական գիր մը ղրկեց Իզմիրի առաջնորդ Տ. Ստեփաննոս Սրբազանի՝ իր անուան տօնախմբութեանը առթիւ։

ԴՊՐԵՎԱՆՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ.— Արմաշու նորընտիր վանահայրական փոխանորդ Գեր. Տ. Բաբգէն Ծ. Վրդ. վանք հասնելէն անմիջապէս ետքը սկսած է եռանդով զբաղիլ Դպրեվանքի մատակարարական և ուսումնական խնդիրներով։ Դրամական անձկութեան պատճառաւ կարելի եղածին չափ վանքին ծախքերը պիտի կրճատուին։ Տ. Բաբգէն Ծ. Վ. երկուշաբթի օր ընկերակցութեամբ վարդապետներու այցելեց վանքապատկան ջաղացքը, քննելու համար անոր վիճակը։ Վանահայրական փոխանորդը, միւս կալուածներն ալ աչքէ պիտի անցնէ հետզհետէ և անոնց ստոյգ վիճակը պիտի տեղեկագրէ Ս. Պատրիարք Հօր։ Մէկ քանի օրէ ի վեր Դպրեվանքի Գ. դասարանի աշակերտները գրաւոր քննութիւն կը կատարեն, իրենց ուսումնական կարողութեան մասին գաղափար մը կազմել տալու համար։ Գալով ներքին մատակարարութեան՝ Տ. Բաբգէն Ծ. Վ. խոհանոցի և սեղանին համար ինչ ինչ կարգադրութիւններ ըրած է. պատուիրած է որ կերակուրները ո՛չ թէ կրային այլ մաքուր ջուրով եփուին. իսկ հացին տեսակին բարւոքմանը համար ջանքեր կ'ըլլան։ Վանահայրական փոխանորդը վանքին ամբողջ գոյքերուն ամբողջական մէկ ցանկը պատրաստելու ձեռնարկած է։

ԴՊՐԵՎԱՆՔԻ ՆՈՐԸՆՏԻՐ ՓՈԽ-ՎԱՆԱՀԱՅՐԸ ԻԶՄԻՏԻ ՄԷՋ.— Մեր թղթակիցը կը գրէ.— Դպրեվանքի արժանընտիր փոխ-վանահայր և վերատեսուչ Գեր. Տ. Բաբգէն Ծ. վրդ. Կիւլէսէրեան, իր պաշտօնատեղին ուղեւորելու առթիւ, այցելեց քաղաքիս Ազգ. Առաջնորդարանը, ուր ընդունուեցաւ առաջն. փոխանորդ Տ. Վահան քհ. Նաւասարդեանէ, որ Տ. Բաբգէն Ծ. վրդ.ի աստիճանին ու դիրքին համաձայն՝ պատշաճ մեծարանքներ ընծայեց։ Ն. Գերապատուութիւն փափաք յայտնեց վիճակիս Առաջ. սրբ. Տ. Ստեփաննոս Ս. արքեպս.ի անձնական մատենադարանը աչքէ անցընել, զոր ուշի ուշով քննեց և շատ ուրախ եղաւ՝ երբ լսեց թէ Ն. Սրբազնութիւն զայն նուիրած է Առաջնորդարանին։ Դպրեվանքի նորընտիր փոխ-վանահայրը Առաջնորդարան այցելելով շատ լաւ քայլ մը առած եղաւ, վասն զի ո՛չ թէ միայն պաշտօնէութեան օրէնքը յարգած եղաւ, այլ նաեւ բոլորովին հերքեց այն տպաւորութիւնը, զոր Սեբաստիոյ Առաջնորդը թողած էր Նիկոմիդիացիներուն վրայ՝ առաջնորդական իրաւասութեանց դէմ ոտնձգութիւններ ընելով, և Պարտիզակցի երկու քհ.ներու համար ծաղկեայ փիլոն խնդրելով Ս. Պատրիարքէն։ Կը յուսանք թէ Տ. Բաբգէն Ծ. Վրդ. Կիւլէսէրեան հետզհետէ աւելի լաւ յարաբերութիւններ պիտի մշակէ Առաջնորդ Տ. Ստեփաննոս Արքեպս.ի հետ, որով երկուստեք քրիստ. սէրն ու համերաշխութիւնը ապահովուելէ զատ վերջնականապէս պիտի հերքուին առանց թիւր կարծիքները ու պիտի համոզուին թէ Ն. Սրբազնութիւնը՝ պարկեշտ ու խոնարհ եկեղեցականներու արժանիքը գնահատող է միշտ։ Ջերմապէս կը շնորհաւորենք Դպրեվանքի Փոխ-Վանահայրը ու կարողութիւն կը մաղթենք։

⁂ Տ. Շաւարշ Վրդ. որ Ս. Պատրիարք Հօր հրամանին համաձայն՝ պարտաւոր էր ուղղակի Դպրեվանք վերադառնալ ու հոն իր պաշտօնը շարունակել, քաղաքէս Արմաշ մեկնելու տեղ Պարտիզակ գնաց. հոն յայտարարած է թէ չուզեր վանք դառնալ, այլ կը փափաքի Պարտիզակի մէջ քարոզչական կամ ուսուցչական պաշտօն վարել։ Արդար ըլլալու համար ըսենք թէ Առաջնորդ Սրբազանը չէ քաջալերած Տ. Շաւարշի ընթացքը ու բացարձակապէս յայտարարած է թէ առանց Ս. Պատրիարք Հօր արտօնութեան՝ չի կրնար այդպիսի պաշտօն մը յանձնել իր վիճակին մէջ։

ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ և Ս. Ծննդեան առթիւ գաւառական առաջնորդներէն հետզհետէ սկսած են Պատրիարքարան հասնիլ, Ս. Պատրիարք Հօր ուղղեալ շնորհաւորական գիրեր։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ կալուածոց Ցանձնաժողովը որ ամէն շաբթու կանոնաւորապէս նիստ կը գումարէ, խորհրդակցութիւններ կատարած է հաստատութեան պատկանող կալուածներու աւելի արդիւնաւորմանը մասին։ Ցանձնաժողովը այսօր ալ կը գումարուի Մեծ Նոր խանի Հիւանդանոցի գրասենեակին մէջ զբաղելու համար մէկ քանի կալուածներու վաճառման խնդրով, որովհետեւ աւելի յարմար կը նկատուի ծախել այն կալուածները որոնք իրենց նորոգութեան և այլ ծախքերուն պատճառաւ, իրենց բերած տարեկան հասոյթին չափով ծախքերու դուռ կը բանան։ Ցանձնաժողովին գործօն անդամներէն Խաչիկ էֆ. Խորասանճեան, նախապէս թէեւ հրաժարած էր, բայց այժմ կանոնաւորապէս ներկայ կը գտնուի նիստերուն։

ՏՕՆԱԿԱՆ օրերու առթիւ հինգշաբթի օրուընէ սկսեալ մայրաքաղաքիս ազգ. վարժարանները մինչեւ Ս. Ծննդեան Գ.րդ օրը փակ պիտի մնան։ Շաբաթ օր ըստ հնաւանդ բարեպաշտիկ սովորութեան՝ բոլոր ազգ. վարժարաններու երկսեռ ուսանողները կը հաղորդուին Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ։ Այս առթիւ կ'արժէ շեշտել թէ, ինչպէս ըսած ենք նախապէս մէկ քանի անգամներ, ազգ. վարժարաններու ուսուցիչներն ալ ուսանողներուն հետ մէկտեղ պէ՛տք է հաղորդուին, իրենց անձին օրինակովը անոնց բարեպաշտական զգացումները վառ պահելու համար։

ՖԷՐԻՔԻՒՂԻ եկեղեցիին նախկին քահանաներէն Տ. Ղեւոնդ. կրօն. ժողովին դիմում ըրած էր Աղեքսանդրիոյ եկեղեցիին մէջ Տ. Գէորգ քահանայ Հիւրմիւզեանի տեղ պաշտօնավարելու համար։ Պատրիարքարանէ գրուեցաւ յիշեալին թէ այդպիսի դիմում մը չէ եղած Եգիպտոսի առաջնորդարանէն և հետեւաբար Կրօն. ժողովը ինքնաբերաբար չի կրնար ո և է քահանայ մը ղրկել տեղ մը՝ ուրկէ խնդրանք չէ եղած։

ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ Տ. Գէորգ քահանայ Պօղոսեանը ասկէ առաջ տեղեկագրով մը Ս. Պատրիարք Հօր ներկայացուցած էր իր ծուխերէն Թօքգարացի այրի կնոջ մը և անոր տագրին վիճակը որոնք առանց օրինաւոր պսակի կը կենակցէին իրարու հետ և այժմ կը խնդրէին որ Պատրիարքարանը արտօնէ իրենց ամուսնութիւնը։ Արդէն կինը իր ամուսնութենէն մէկ ու կէս տարի վերջը այրի մնալով և ամուսնոյն դրամագլուխը չուզելով բաժնել իր եղբօրմէն, որուն հետ գործ կ'ընէին, իր հաճութիւնը տալու որպէս զի տագրը գործը շարունակէ և այսպէսով իր ապրուստի միջոցն ալ ապահովուի։ Գործերը այս վիճակին մէջ էին և տագրն ու եղբօր կինը սկսած էին ա՛լ կենակցիլ իրարու հետ իբրեւ այր ու կին, երբ վերջերս իրենց քահանային փափաք յայտնեցին օրինաւորապէս պսակուիլ։ Ս. Պատրիարքը, Տ. Գէորգ քհ.ի տեղեկագրին վրայ, յանձնարարած էր Փոխանորդարանի քննել խնդիրը, որ հարկ եղած տեղեկութիւնները առնելէ յետոյ, Կրօն. ժողովին նկատառմանը յանձնած էր։ Ինչպէս գրեցինք, ժողովը մերժեց սոյն այրի կնոջ և իր տագրին խնդրանքը, որոնք իրենց այս դիմումին մերժուելուն վրայ՝ որոշած են կաթոլիկ ծէսով պսակուիլ և ըստ այնմ դիմում պիտի ընեն Կ.-Պատրիարքարանին։

ՔԱՀԱՆԱՅԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ — Մայր Եկեղեցւոյ քահանայից դասը, ինչպէս մանրամասնօրէն գրեցինք նախընթաց շաբթու, ինչ ինչ ներքին տնօրինութիւններ ըրած էր և պնակները կրճատած ու ժամարարի շրջանին վճարուելիք 100 ղրշ.ը ջնջած էր բոլորովին։ Արդ՝ քահանաներու այդ որոշումնագիրը, որ ներկայացուած էր Ս. Պատրիարք Հօր, ստորագրուած էր միայն եօթը քահանաներու կողմէ, մինչդեռ ութը քահանայ կը պաշտօնավարեն հոն։ Չստորագրող քահանան է Տ. Գէորգ, որ համամիտ չէ գտնուած այդ որոշումներուն, քանի որ ամէնէն աւելի ինք կը տուժէր ժամարարի շրջանի 100 ղրշ.ին ջնջուելովը. հետեւաբար բողոքագրով մը դիմում ըրած է Ս. Պատրիարք Հօր, յայտնելով թէ՝ այս տնօրինութիւնները արդարապէս տեղի ունեցած չեն և իրեն յայտնի զրկանք մը եղած է, քանի որ միւս քահանաները ամէնքն ալ բաւական մեծ թիւ մը ունին ծուխերու և հետեւաբար իրենց համար կարեւորութիւն չունի ժամարարի շրջանի 100 ղրշ.ը, ինչ որ սակայն իրեն համար ապրուստի միջոց մըն էր։ Ս. Պատրիարք Հայրը յանձնարարեց Տ. Գէորգի համակերպիլ իր քահանայ եղբայրներուն կողմէ տրուած որոշումներուն։

ԻԶՄԻՐԻ Ս. Ստեփաննոս եկեղեցիին Հոգաբարձութիւնը հրաժարած ըլլալով, անդամ ընտրուած են Տեարք՝ Գէորգ Մոսուլեան, Հայկ Սարրաֆեան, Մինաս Վանագէտեան, Ցակոբ Պալըգճեան և Ստեփան Պարոնեան։

ՊԻԼԷՃԻԿԷՆ կը գրեն մեզ դեկտ. 21 թուով.—

Կրթական հարցը Պիլէճիկցիին համար ուշագրաւ պարագայ մը դարձած է այլեւս։ Պէտք է խոստովանիլ թէ Ադաբազարէն, Իզմիտէն և Պարտիզակէն ետ մնացած է. սակայն այսօր ամէն յոյս կը ներշնչէ թէ հետզհետէ պիտի յառաջդիմէ կրթական գործին մէջ և պիտի կրնայ վայելել այն առաւելութիւնը, որուն տենչացած է նիւթապէս։ Անշուշտ պզտիկ զոհողութիւն մը չէ 40,000 ղրուշի բարձրացնել պիւտճէ մը, որ ո՛չ հաստատուն կալուածներով ապահովուած է և ո՛չ ալ նուէրներով, ինչպէս շատ տեղեր։ Պիլէճիկցիին ջերմ փափաքը և Առաջնորդ Թաթուլ Հայրսուրբին աննկուն ոգին և յարատեւ ջանքերը միացած՝ կազմած են այդ պիւտճէն։ Անցեալ տարեշրջանին, բնիկ Ատաբազարցի Զարեհ էֆ. Մաղաքեան երկսեռ վարժարանին Տնօրէն կարգուելով, իր գործունէութեամբ օգտակար եղաւ իրեն խնամքներուն յանձնուած այս կրթական հաստատութեան։

⁂ Տեղւոյս Աղքատախնամ մարմնին գործերը այս անգամ Տ. Թաթուլ Ծ. Վ.ի տնօրինութեամբ ուսուցչական մարմնին յանձնուեցաւ։ Այս մարմնին ատենապետ կարգուեցաւ Զարեհ էֆ. Մաղաքեան և ատենադպիր՝ Օննիկ էֆ. Սրապ։ Աղքատախնամ մարմինը, որ մէկ երկու ամիսէ ի վեր իր պաշտօնին ձեռնարկած է, ամէն հոգածութիւն ցոյց կուտայ աղքատներուն գործին։ Աղքատախնամը պաշտօն ունի ամէն շաբաթ իրիկուն շուկաները և ամէն հարսնիքի տուները, իսկ կիրակի օրերը եկեղեցիին մէջ գանձանակ պտտցնել։ Անցեալ շաբթու հարսնիքէ, շուկայէ, պնակէ և անուան տօնախմբութիւններէ գոյացաւ 5 ոսկիի հասոյթ մը, ինչ որ ժողովրդեան տաք վերաբերումին փայլուն ապացոյցն է։ Դեղարանի մը շինութեան արտօնութիւն առնուեցաւ ձեռնհաս պաշտօնարանէն. բայց դրամական անձկութեան պատճառաւ առ այժմ շինութեան չձեռնարկուեցաւ։ Աղքատախնամին բժիշկը Տօքթ. Խօսրով Հայրապետեան աղքատ հիւանդները կը դարմանէ։

ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ

Բարեսէր անձնաւորութիւններ փափաքելով Գալֆայեան Աղջկանց Ազգ. Որբանոցի սանուհիները մխիթարելով կաղանդել, ստորեւ նշանակուած գումարը հաճեցան սիրայօժար մեզ ղրկել.— Տեարք՝ Գառնիկ Սեպուհեան 40 ղրշ., Փոխարիկ Ա. Թոփալեան 27, Իպրանոսեան Եղբարք, Պերճ Իպրանոսեան, Մայտա, Հրանտ Ֆերուհեան, Պերճուհի և Արուսեակ Մ. Սարքեան, Կարապետ Մինասեան, Շուարշ Միրզաեան, Ուիլեամ Կէտս, Հաճի Սուրբիկ Խաչատուրեան, Սիսակ Խերպէկեան, Վահրամ Յ. Մարտիկեան, Փօղոս, Եդուարդ, Նէտա Ս. Աստուրճեան, Տիրուհի և Յովսէփ Բէյիգեան, Արմենակ Բանդիկեան, Նուպար, Վաչէ, Եդիթ, Մելինէ Է. Իւթիւճեան, Արամ, Եդուարդ, Հրանտ, Սիրանոյշ Ֆէներճեան, Հայկանոյշ Գ. Տէր-Ցակոբեան, Միքայէլ և Արշակ Գույլըճեան եղբարք, Պերճուհի և Անժէլ Ա. Ադամեան, Նշան և Հորդանա Ա. Մարտիրոսեան, Միքայէլ և Ատրինէ Լօքմակէօզեան, Ալիքսան Գարտիզպանեան, Վարսենիկ Մըսըրեան, Հրանտ Սպենճեան և Գառնիկ Զայեան, Միհրան Ա. Նագաշեան, Բարսեղ Ստամպօլեան, և Ապտի էֆ. 20ական ղրշ.։ (Շար.)

(Խնամակալութիւն)

Օ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ ՈՐԴԻ ՏԱՆ ՀԱՇՈՒԵՅԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԱԶԴ

Օ. Յակոբեան Որդի Տան պահանջատէրերուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամի երկարաձգման պայմանագիր մը կնքուած է յիշեալ առեւտրական Տան ու իր պահանջատէրերուն միջեւ, 1907 դեկտեմբեր 15/28ին։

Ցիշեալ առեւտրական Տունէն պահանջ ունեցողներէն կը խնդրուի, այսօրուընէ սկսեալ, երեք ամսուան պայմանաժամի մէջ դիմել Տեարք Գրիգոր Կիւմիւշկերտանի և Ալպէրթ Սիմընսի, հաշուեյարդարութեան խնամակալները՝ Կ. Պոլսոյ մէջ, Ցակոբեան Խան, Պոլիս, յիշեալ պայմանագրութեան տեղեկանալու և իրենց հաւանութիւնը յայտնելու համար։

Հաշուեյարդարութեան միջոցին Տեարք Գրիգոր Կիւմիւշկերտան և Ալպէրթ Սիմընս միայն իրաւունք ունին յիշեալ առեւտրական Տունը ներկայացնելու։ Նաեւ յիշեալ առեւտրական Տան կողմէ նախապէս տրուած բոլոր իրաւասութիւնները անզօր պիտի համարուին։

ԽՆԱՄԱԿԱԼՆԵՐԸ

Դեկտ. 24/6 յունուար 1908 15—1

ԹԱՏՐՈՆ

ՀԱՍԱՆ ԷՖ.Ի ՕՍՄ. ՋԱՒԵՇՏԱԽՈՒՄԲԸ

Ի նպաստ Րաֆէթ էֆ.ի

Հասան էֆ.ի ջաւեշտախումբը այս ուրբաթ գիշեր իր ամէնէն փայլուն մէկ երեկոյթը կը սարքէ իր խումբին ամէնէն սիրուած ու գնահատուած դերասանին Րաֆէթ էֆ.ի ի նպաստ։ Խաղն է ԲԷՆԼԻ ԳԸԶ անունով հռչակաւոր օբէրէթը որ հանգուցեալ երաժշտապետ Հայտար պէյի եղանակած 17 կտոր երգերը կը պարունակէ և խիստ զուարճալի խաղ մըն է։ Րաֆէթ էֆ. ճշմարտապէս անզուգական է իր կատարած ապուշի դերերուն մէջ, և Հասան էֆ. իր դերասաններուն մէջ ամէնէն աւելի զայն կը սիրէ, որով այս ներկայացումը շատ հաճելի պիտի ըլլայ իր կազմութեամբ։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիեննայի թերթերէն, յունվ. 5)

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԱՀԼԻՃԸ

ՓԱՐԻԶ 4 յունվ.— Նախարարապետ Պ. Քլէմանսօ երէկ խորհրդակցեցաւ հանրային կրթութեան և կրօնից նախարար Պ. Պրիանի հետ, որ յայտարարեց թէ դատական նախարարը պաշտօն եթէ ստանձնէ, կրօնից նախարարի պաշտօնն ալ պէտք է պահէ։ Պ. Պրիան կ'ուզէ որ Պետութեան և Եկեղեցւոյ բաժանման խնդրոյն՝ այսինքն բաժանման օրէնքին գործադրութեան ինք հսկէ, և ինք կրէ այդ խնդրոյն պատասխանատուութիւնը, վասն զի այդ խնդիրը իր պաշտօնի սկսած ատենէն ծագում առաւ և ինքն է անոր հեղինակը։ Պ. Պրիան իր պաշտօնակիցներուն հետ խորհրդակցելէ ետքը, իմացուց նախարարապետին թէ կ'ընդունի դատական գործոց նախարարի պաշտօնը. և երկուքն ալ միատեղ նախագահ Պ. Ֆալիէռի գացին։

⁂ Կ'ըսուի թէ Պ. Քլէմանսօ այն պատճառաւ դատական գործոց նախարարի պաշտօնը Պ. Պրիանի յանձնել կ'ուզէ, որովհետեւ այս միջոցիս շատ հաւանական է որ կրօնային միաբանութեանց ինչքերուն հաշուեյարդարութեան վրայ Ծերակոյտի կողմէն որոշուած քննութեան և եկեղեցապատկան կալուածներուն փոխանցման օրէնքին հետեւանքով շատ դատեր բացուին. հետեւապէս դատական նախարարութիւնը պէտք է գտնուի արտասովոր կարողութեան և կորովի տէր անձի մը վարչութեան տակ։ Այս պատճառով կրօնից ճիւղը անջատուելով կրթական նախարարութենէն, պիտի միացուի դատական գործոց նախարարութեան։

⁂ Պ. Պրիան վերջնապէս ընդունեց դատական նախարարի պաշտօնը, կրօնից նախարարի պաշտօնը իր վրայ պահելով։ Այս առաջին անգամն է որ ընկերվարական մը դեր-նախագահ կ'ըլլայ դահլիճին։

ՃԱՊՈՆ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 4 յուն.— Մորնինկ Բոստ կ'իմանայ Ուաշինկթընէ թէ ամերիկեան կառավարութիւնը դիտողութիւններ ըրած է Ճափոնի կառավարութեան, կնքուած պայմանագրութեան հակառակ, ճափոնցի գործաւոր գաղթականներու աւելնալուն համար։ Մորնինկ Բոստ կը հաւաստէ թէ ամերիկեան կառավարութեան այս ձեռնարկը բողոքի հանգամանք չունի, այլ բարեկամական պարզ դիտողութիւն մըն է։ Երկու կառավարութեանց միջեւ բանակցութիւնք բարեկամական ոգւով կը վարուին, միայն թէ շատ դանդաղութեամբ։ Ճափոն հաստատապէս կը մերժէ ո և է գրաւոր պայմանագրութիւն կնքել, մանաւանդ թէ բանակցութիւններուն ալ բերանացի կերպով տեղի ունենալը կ'ուզէ, վասն զի կը վախնայ ընդդիմադիր կուսակցութեան ձեռքը զէնք տալէ։ Գաղթականութեան այս խնդրոյն մէջ Ճափոնցիներուն դիւրազգածութեան պատճառաւ մեծ զգուշութեամբ կը կատարուին բանակցութիւնները։

—Տրիպուն կ'իմանայ Ուաշինկթընէ թէ նախագահ Պ. Ռուզվէլդ յանձնարարած է արտաքին գործոց նախարար Պ. Ռուդի՝ իմացնել Ճափոնի կառավարութեան թէ երբ Երեսփ. Ժողովը ճափոնցի գործաւորներուն վտարման օրէնք մը քուէարկէ, ինք չպիտի վաւերացնէ զայն։

ՊԷՐԼԻՆ, 4 յուն.—Նիւ-Եօրքէ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Վանքուվէրի մէջ Ճափոնցիներու և սպիտակամորթներու միջեւ շատ ծանր ընդհարում մը տեղի ունեցեր է վերստին։ Ճափոնցիները իրենց դանակներով յարձակած են։ Մէկ հոգի սպաննուած և շատեր վիրաւորուած են։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 6 յունվ.— Սակարանին մէջ ընդհանուր տրամադրութիւնը բաւական հաստատուն է, բայց գործունէութիւն չկայ։ Ճափոնական արժեթուղթերու վերջին անկումը և Ճափոնի ու Մ. Նահանգաց միջեւ պատերազմի մը կարելիութեան մասին զգայացունց տեղեկութիւնները բաւական կ'ըլլան շահագրգռութիւնը ջլատելու։ Ֆրանսական Ռանթը լաւ բռնուած է 95.55։ Օտար արժեթուղթերու գինները հաստատուն են։ Սպանիական արտաքին, կտրօնը կտրուած, 93.10։ Ռուսական արժեթուղթերու գինները կը բարձրանան։ Օսմ. Միացեալը 95 եղաւ։ Օռոզդի Պաք՝ 240։ Ռիօ Թինթօ 20 ֆր. վրայ դրաւ, վասն զի պղինձի գինը 62.15ի բարձրացած էր։ Պալիա Գարասայթըն 427ի ելաւ։ Կապարի գինները լաւ են. անգլիական 15 և սպանիական 14.15։ Լոնտոնի Սակարանին մէջ վարանում կը տիրէ. անգլիական քոնսոլիտէներու գինները անփոփոխ են։ Ամերիկեան արժեթուղթերը թէեւ հանդարտ են, բայց գիներ բռնուած՝ առաջուան գիներուն չափ։ Հարաւային Ափրիկէի հանքային արժեթուղթերը կը փնտռուէին եւ գինները զգալի կերպով բարձրացած էին։ Թրանսվալ 1.90։ Լոնտոնի մէջ անհատական պանքերու դրամի սակը հարիւրին հինգ է։

ՊԷՐԼԻՆ.— Պէրլինէր Թակէպլադ, Գերմանիոյ արտաքին ու ներքին քաղաքականութեան վրայ կարեւոր յօդուածի մը մէջ, նախարարապետ ֆօն Պիւլով իշխանին վրայ կը խօսի և կ'ըսէ թէ նախարարապետը ներկայանալիք առաջին առիթը ձեռքէ պիտի չհանէ՝ պաշտօնէն հրաժարելու համար։

ՄԱՏՐԻՏ.— Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարը ու Տիկին Բիշոն իջեւանեցան ֆրանսական դեսպանատունը։ Կը ծանուցուի թէ Սպանիոյ Թագաւորը հացկերոյթ մը պիտի տայ ի պատիւ Պ. ու Տիկին Բիշոնի. նաեւ որսորդութիւն մը պիտի կազմակերպուի։ Պ. Բիշոն այցելութիւն տուաւ Սպանիոյ նախարարապետ Պ. Մաուրայի. վաղն ալ պիտի տեսակցի Սպանիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Ալէնտէ Սալազարի հետ։ Ալճէզիրասի որոշմանց վերաբերեալ մէկ քանի խնդիրներ պիտի քննուին։

ՀՌՈՄ.— Վատիկան իր մօտ գտնուող օտար դեսպանատանց բողոքեց Մոնաքոյի իշխանին կողմէ Հռոմի արքունիքին տրուած այցելութեան։ Հետեւաբար Վատիկանի և Մոնաքոյի միջեւ դիւանագիտական յարաբերութիւնները պիտի ընդհատուին և Վատիկանի մօտ Մոնաքոյի դեսպանութիւնը պիտի վերցուի։

ՓԷՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Ծննդեան տօնին առթիւ Ռուսիոյ բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն նկատմամբ փոփոխութիւններ տեղի պիտի ունենան։ Օպոլէնսքի իշխանը, Ս. Սինոդին նախկին Պրոկուրորը, առեւտրական նախարար պիտի ըլլայ։

ՎԻԵՆՆԱ. — Ցունուար 9ին պիտի վերսկսին Աւստրիոյ-Հունգարիոյ միջեւ բանակցութիւնները՝ առեւտրական դաշնագրութեան մը կնքման համար։ Ցուսալի է որ այս անգամ ելքի մը յանգին, վասն զի համաձայնութեան հիմերը լաւ են։ Սերպ կառավարութիւնը կ'ընդունի որ միայն մորթուած և ողջ չեղող անասունները Աւստրիա-Հունգարիա ներածուին։ Սերպիոյ մէջ պիտի նպաստաւորուին Աւստրիոյ-Հունգարիոյ ճարտարարուեստի արտադրութիւնները։

ՊԷՐԼԻՆ.— Ալզէնչդայնի տեղական կառավարութիւնը կը տարակուսի թէ այրի տիկին ֆօն Շէօնէպէք մեղսակից եղած ըլլայ իր ամուսնոյն սպանութեանը, թէեւ մեղադրելի անցեալ մը ունի։

—Քաննըթի դուքսը Մալթա ցամաք ելլելուն պէս ընդունեց գերման հիւպատոսը, որ Վիլհէլմ կայսեր ինքնագիր մէկ նամակը յանձնեց անոր։ Պերլինէր Թակէպլադ առաջ մէջ կը դնէ հաստատութիւնը՝ Միջերկրականի մէջ Անգլիոյ ու Գերմանիոյ վեհապետներուն միջեւ տեսակցութեան մը, տրուած հերքումներուն հակառակ։

ՍՕՖԻԱ. — Պուլկարիոյ ելմտացոյցին մէջ, որ առջի օրը քուէարկուեցաւ, արտասովոր ծախքերու համար 47 միլիոն ֆր. նշանակուած է՝ կէսը երկաթուղիներու շինութեան և կէսն ալ Դանուբի նաւահանգիստներուն մէջ կատարուելիք աշխատութեանց։ Այդ ծախքերը պիտի գոցուին վերջին փոխառութեան չվճարուած մասին գանձուելովը։

ՓԱՐԻԶ.— Ուաշինկթընի ճափոնական դեսպան Աոքի կոմսը կը հերքէ այն լուրը թէ Մ. Նահանգաց մասին թշնամական յայտարարութիւններ ըրած ըլլայ. նաեւ թէ Ճափոն նախատինք մը կը նկատէ Ամերիկա գաղթող Ճափոնցիներուն վտարումը։

ՓԷՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Նէպօկադով ծովակալը, որ Ցուշիմայի պարտութեանը համար տասը տարուան բերդարգելութեան դատապարտուած է, տարեգլխին (Հ. Տ.) կայսեր ներման պիտի արժանանայ։

5ՐԴ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍ
"ՍԻՆԿԷՐ„Ի
ԲԵՐԱ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, Թ. 343, ԱՌԱՋԻՆ ՅԱՐԿ
ԱՄԷՆ ՕՐ ԲԱՑ Է
ՄՈՒՏՔԸ ՁՐԻ
Առաջին կարգի մրցանակի արժանացած Բարիզի 1900ի, Սէն-Լուիի 1904ի, Միլանի 1906ի եւ Պրուսայի 1906ին ցուցահանդէսներէն

ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ
ԱՐԱՆՑ
ԿԱՆԱՆՑ
ԵՒ ՏՂՈՑ ՀԱՄԱՐ
ԿՐՆԱՔ ԳՏՆԵԼ
ԹԻՐԻՆԿ
ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ
ՂԱԼԱԹԻԱ

PURGEN
ԲԻՒՐԺԷՆ
ԻՏԷԱԼ ՆՈՐ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ
ԲԻՒՐԺԷՆ լաւագոյն, ամէնէն հաճելի և ազդեցիկ մաքրողականն է։ Իր աքանչելի բոյրով ընտիր շաքարեղէնի մը կը նմանի։ Մեծ քանակութեամբ առնուած պարագային իսկ անվնաս է և խիթ չի պատճառեր։ ԲԻՒՐԺԷՆ թէ՛ մեծերու և թէ փոքրերու կողմէ հաճոյքով կը գործածուի։ Ապահով կերպով կը բուժէ պնդութիւնը, արիւներութիւնը, արեան խառնակումը, գիրութիւնը, և այլն և այլն։
Պահանջել ինքնատիպ տուփը։
Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառատանց և դեղարաններու մէջ։
Միակ ներկայացուցիչ Թուրքիոյ համար
ԺԱՔ ԻՆՍԷԼՊԵՐԿ
Պոլիս, Փիւչիւք Ապտի էֆ. խան, Թիւ 6 50—2

ԻԼԱՆ
Զօրապ Պանգալեան
Զօրապ Պանգալը բիրանգօօր իչիւն լուզումը օլան եէտի եիւզի միւթէճավուզ տէֆթէրին թապը իլէ թէճլիտի պաշգա վէ պունլար իչիւն լուզումը օլան քեաղըտ պաշգա օլարագ միւնագասասա գօնըլաճագ քեաղըտը էվվէլին եիւմի իքինճի ճումաօ իրթէսի կիւնիւ սաաթ ալաթուրգա հէր իքիսինին իհալէի էվվէլիյէսի վէ բազար իրթէսի կիւնիւ սաաթ սէքիզտէ իհալէի գաթիյէսի մուզաիէտէ օլունաճաղընտան թալիպ օլանլարըն շէրայիթինի անլամագ վէ բէյ սիւրմէք իւզրէ տէբօզիթօ աղչէսինի միւսթահսըպէն ճումաօ իրթէսի կիւնիւ Պանգալեա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։
Ֆի 20 քեան. էվ. 323 3—3

ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԲԸԹԻ ԼՈՒՎՐ
408, ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, 408
Սանթա-Մարիա եկեղեցիին դիմաց, Տէրվիշ փողոցին անկիւնը
Մեր վաճառատան հիմնարկութեան առթիւ որոշած ենք ատեն մը համար մեր ապրանքները ծախել
ԳՐԵԹԷ ԱՌԱՆՑ ՇԱՀՈՒ
Մեր վաճառատան մէջ կը գտնուին

ԲՐԴԵՂԷՆ, բամպակով խառն,	սկսեալ	1 3/4	ղրուշէն
ԲՐԴԵՂԷՆ,	»	3 1/2	»
ՎԸԼՈՒՐ ՖԱՆԹԷԶԻ	»	6	»
ՏՐԱ ԱՄԱԶՕՆ, անփայլ կերպաս, նոր գոյներով	»	9	»

Նաեւ կերպասներ՝ քոսթիւմ թայեէօրի համար, մեծ մթերք ՎԷԼՎԷԹԻՆՆԵՐՈՒ՝ կանանց և փոքր աղջիկներու համար, ֆանէլաներ, բամպակէ ֆանէլաներ, գուլպաներ կանանց համար և այլն։ Ցաճախորդներուն մասնաւոր ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք մեր ֆրանսական ու անգլիական ՇԱԼԻՖՕՆներուն, ԱՆԿՈՂՆԻ ՍԱՒԱՆներուն, ԲԵՐՔԱԼներուն, անգլիական և ֆրանսական ՄԱՍԱՄԲՕԼԱՄներուն վրայ. 28 կանգուն ծրարը 40 ղրուշէն սկսեալ։ 10—10
Նպաստաւոր առիթ մը կը ներկայացնենք արանց զգեստի յատուկ 2000 կուփօններ
ԱՆՓՈՓՈԽ ԳԻՆ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ. — Հանր. Պարտքի Վարչական Խորհուրդի 1907 հոկտ. 1/14ի որոշումով, 1299 մուհարրէմ 28ի (8/20 դեկտ. 1881) Կայս. Հրամանագրին մէջ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԱԾ ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԸ որոնք կը վերաբերին 1858ի, 1860ի, 1862ի, 1863-4ի, 1865ի. 1869ի, 1872ի, 1873ի ՕՍՄ. ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆՑ, եթէ երբեք մինչեւ 1918 սեպտեմբեր 1/14 չներկայացուին փոխանակուելու համար A, B, C, D սէրի արժեթղթերու հետ, ջնջուած պիտի համարուին։ 14—11

Կ. Պոլիս, 1/14 նոյմ. 1907

⁂

ԴՐՈՇՄԱՏՈՒՐՔԻ ՀԱՄԱՐ «ՎԻԶԱ»

ԱԶԴ.—Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութիւնը հարկատուներուն դիւրութիւններ ընծայելու համար Դրոշմատուրքի կանոնագրին գործադրութիւնը և այդ օրինական տրամադրութեանց կիրառման մասին ամէն անստուգութիւն փարատելու նպատակաւ, դրոշմատուրքի մասին վիզա մը հաստատած է։ Դրոշմատուրքի վիզան կը կատարուի՝ Թուղթին վրայ նշանակելով անսնուած ԸԼԼԱԼԸ, ինչ որ 2 ղրուշ դրոշմատուրքի ենթակայ է՝ վիզայի օրուան Թուականով. Նաեւ յիշատակութիւն մը պէտք է կատարուի թէ քննուած Թուղթերը կանոնաւո՞ր են դրոշմատուրքի տեսակէտով։ Դրոշմատուրքի վիզայի կրնան ենթարկուիլ այն ամէն Թուղթերը, որոնք դրոշմատուրքի օրէնքի մասին ո և է Թերութիւն չունին։ Հետեւաբար հարկատուները գլխաւորաբար կրնան սա գրութիւնները ներկայացնել, ձեւակերպութիւնները կատարուելու համար.— 1. Թուրքիոյ մէջ պատրաստուած ու չստորագրուած գրութիւնները։ 2. Թուրքիոյ մէջ պատրաստուած և ստորագրուած ու օրինապէս դրոշմաթուղթ փակցուած ամէն գրութիւն։ 3. Օտար երկիրներէն և դրոշմատուրքի օրէնքը չգործադրուած այն վայրերէն եկած գրութիւններ, որոնք թէեւ օսմ. դրոշմաթուղթ չեն կրեր՝ բայց Թուրքիոյ մէջ տակաւին չեն սկսած գործածուիլ։ 4. Օտար երկիրներէն և դրոշմատուրքի օրէնքը չգործադրուած այն վայրերէն եկած գրութիւններ, որոնք օրինական դրոշմաթուղթ կը կրեն։ 5. Դրոշմատուրքէ զերծ գրութիւններ։— Թիւ 1 և 3 հատուածներուն մէջ յիշուած գրութիւններուն վիզայի գործողութիւնը կը կատարուի դրոշմատուրքին գանձուելէն, փակցուելէն ու ջնջուելէն յետոյ։ Թիւ 2, 4 և 5 հատուածներուն մէջ յիշատակուած գրութիւններուն վրայ վիզայի գործողութիւն կատարուած ըլլալը կը նշանակուի, գրութիւնները քննուելէ յետոյ միայն։ Դրոշմատուրքը վիզա ընելու գործողութիւնը, 1323 յուլիս 19/1907 օգոստոս 1էն սկսեալ, Օսմ. Թղթատարական Տունին դիմաց Վիթալիս խանը գտնուած դրոշմաթուղթի Տնօրէնութեան գրասենեակին մէջ կը կատարուի։ Ցառաջիկային, այս գործողութիւնը պիտի կատարուի նաեւ Թուրքիոյ ուրիշ կարեւոր կեդրոններուն մէջ։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

1/19օգոստոս 1907 30—29

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
11,000,000 օսմ. ոսկի կամ
250,000,000 ֆրանք դրամագլուխով

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
ՓՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի Ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Շիտակ ճամբան Թ. 347

ԴԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղէքսանդրիա, Էտիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պասրա, Պէյրութ, Պրուսա, Գասթեմունի, Գավալա, Տէտէ Աղաճ, Էսկիշէհիր, Երուսաղէմ, Դամասկոս, Գոնիա, Լառնագա, Լիմասոլ, Գահիրէ, Մէրսին, Միտիլլի, Մանասթըր, Նիքոսիա, Ուշագ, Փոր-Սայիտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն, Սուրիական Տրիպոլիս եւ Սկիւպ։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով (գոնթ-գուրան) փոխառութիւն կ'ընէ, արժեթղթեր կամ փոխանակագիրներ (բոլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ։ Թուրքիոյ և օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ ու հեռագրական օրտիններ կուտայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթղթեր եւ արժեքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կտրոններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Կայս. Պանքան իբր աւանդ կ'ընդունի, պահպանման փոքր վարձքի մը փոխարէն, ամէն տեսակ արժեթղթեր, օսմանեան կամ օտար, անուանական կամ կրողին։ Արժեթղթերը կը պահուին Չէյթուն արկղամուրերու մէջ հաստատուած մասնաւորապէս չինուած նկուղներու մէջ (պեթոնով եւ մեքենական ամրացումով), որոնք կատարեալ ապահովութիւն կ'ընծայեն։ Ընդունագիր մը կը յանձնէ, որուն մէջ նշանակուած են վիճակահանութեանց մէջ ելած Թիւերը։

Օսմ. Կայս. Պանքան պաշտօնապէս կը գանձէ, առանց միջնորդչէքի, աւանդ տրուած արժեթղթերուն կտրոնները, Կ. Պոլսոյ մէջ վճարելի։ Արտասահմանի մէջ գանձելի կտրոններուն համար չափաւոր միջնորդչէք մը կ'առնուի եւ օրուան փոխանակագնին համաձայն։ Անոր տիրոջ հաշւոյն կ'անցուի պայմանաժամի կամ գանձումի օրուան փոխանակագինով։

Ժամանակին գանձուելու համար՝ աւանդ տրուած արժեթղթերուն կտրոնները պայմանաժամէն 20 օր առաջ կը կտրուին։

Օսմ. Կայս. Պանքան իբր աւանդ արժեթղթեր կ'ընդունի նաեւ իր արտասահմանի գործակալութեանց մէջ՝ Լոնտոն ու Փարիզ, իր գլխաւոր մասնաճիւղերուն մէջ՝ Աղէքսանդրիա, Գահիրէ, Իզմիր, Պէյրութ, եւայլն, ինչպէս նաեւ իր գլխաւոր Թղթակիցներուն մօտ՝ Աթէնք, Պերլին, Պրիւսէլ, Համ, Վիէննա, եւայլն։ Տակտոներու արդիւնքը աւանդատուին տրամադրութեան տակ դրուած է. կամ իր հաշւոյն անցուած, Կ. Պոլսոյ մէջ։ Այն յաճախորդները, որոնց արժեթղթերը ի պահ դրուած են, կրնան իրենց խնդրանքին վրայ, գանուած տեղերէն առնել կամ իրենց հասցէին ղրկել տալ։

Օսմ. Կայս. Պանքան կը կատարէ սակարանական հրամաններ մեր եւ օտար հրապարակներու վրայ. գնում եւ վաճառում կը կատարէ կանխիկ կամ պայմանաժամով։ Հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ, օրուան գնով, կարգ մը արժեթղթեր, ինչպէս Ռումէլիի երկաթուղիի, Եգիպտական Քրէտի Ֆոնսիէի Ցանկաստանի ազգ. Պանքային պարտաթուղթերը, Օսմ. Ապահովագրական Ընկերութեան, եւայլնի բաժնեթուղթերը։ Անմիջական կերպով յանձնելի են այս արժեթուղթերը։

Օսմ. Կայս. Պանքան կը ստանձնէ արժեթղթերու վրայ ամէն գործառնութիւններ. փոխանձում, կտրոններու նորոգում, եւլն., մասնաւոր սակագին մը համաձայն։ Օսմանեան եւ օտար արժեթղթերու վրայ փոխառութիւն կ'ընէ հաշուընթացով եւ շատ չափաւոր պայմաններով։ Իրենց պայմանաժամէն առաջ կը զեղչէ կարգ մը օսմանեան եւ օտար արժեթղթերու կտրոններ։ Իր սնտուկներուն մէջ գտնուած արժեթղթերուն կտրոնները կը վճարէ, առանց միջնորդչէքի, ինչպէս 4% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերու, 1901-1905ի 4% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերուն եւ Քիւսի Նաւահանգստին 6% փոխառութեան պարտաթուղթերուն կտրոնները։

Օսմ. Կայս. Պանքան բաժին մը հաստատած է՝ Սակարանի արժեթղթերուն վրայ տեղեկութիւններ տալու, անոնք Սակարանին մէջ ընդունուած ըլլան կամ ոչ։ Այս տեղեկութիւնները ձրի կը տրուին։

Օսմ. Կայս. Պանքան կ'երաշխաւորէ ընդդէմ հարիւրին հարիւր վճարելէ առաջ եկած կորուստը, վիճակահանութեան միջոցաւ, այսինքն վճառման գինով։ Ապահովութեան սակը, որ փոփոխական է, կը հաղորդուի ուզողին։ 50—47

⁂

Ազդ. — Մաքսային 5% փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներէն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1902 յունվարին աւարտող նոյն պարտաթուղթերուն Թիւ 31 կտրոնները եթէ երբեք մինչեւ դեկտ. 31/13 յունվ. չներկայացուին, ջնջուած պիտի համարուին։

⁂

Ազդ. — 1896ի 5% օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1902 յունվարին աւարտող նոյն պարտաթուղթերուն Թիւ 11 կտրոնները եթէ երբեք չներկայացուին մինչեւ դեկտ. 31/13 յունվ., ջնջուած պիտի համարուին։ 12-6

Cie RUSSE
Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ճեպընթաց երթեւեկութիւններ
Դեկտեմբեր

Գշ. 25|7 Պիրէոս, Աղեքսանդրիա, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Փոր-Սայիտ եւ Սուէզի նաւահանգիստներու մեկնող շոգենաւերուն հետ։
Դշ. 25|7 Օտեսա ժամը 4ին։ Հաղորդակցութիւն Խրիմ-Կովկաս, Խրիմ-Ազով, Օտեսա-Խերսոն, Օտեսա-Նիքոլայեվ գիծերու շոգենաւերուն հետ։
Դշ. 26|9 Սեվաստոպոլ ժամը 10ին։
Եշ. 27|10 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա, Փոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա, իրիկուան ժամը 4ին։
Շբ. 29|12 Օտեսա, ժամը 12ին։
50—30

Մ Օ Ս
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող շոգենաւեր

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Սեգի	Նալզօգրիա
Մինեա	Էմէյսիա
Ռաֆաիա	Գուզէրիա
Դէյլագօր	Մոսէրիա
Նաւարզօն	Ծայլէթ
Նավարինէ	Ծաւոս
	Թեկա

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանգստաւէտ են, նաւուն մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար սեղանատուն ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ առանձնական Թաւով ճամբորդներ կ'առնեն բայց սեղանատուն չունին։ ոսկի
Կ. Պոլսէ Լիվըրպուլ Ա. կարգի գին է 15
» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մաքսը հատնելու համար՝ իրենց հրահանգները առնել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահանգիստները առնելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹԸԼ եւ Ընկ.
Գործակալք
Ուէյթօլ խան Պահչէ գաբու, Պոլիս
ՃԷՅՄ ՄՈՍ Ընկ.
50—31 31 Ճէյմս Սդրիթ, Լիվըրպուլ.

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 Օգոս. 2|14 եւ 1320 Սէֆէր 20 թուակիր Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. գրասենեակ, Ղալաթիա, Նազլը խան, Հէզարէն փողոց, Թիւ 14, Կօօպերաթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս, Արձանագրութեան գրասենեակ Ընկերութեան, Պահչէ Գաբու Թրամուէյի ճամբան, Թ. 40, մաքսատան մօտ։
Պոլիս, Մ. Ի. Սառաֆ, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Պահչէ Գաբու Թիւ 10։
ալիս, Ապատ պէյ եւ Ընկ. Վէզնէճիլէր փողոց։
Պոլիս, Գ. Ս. Այմէլեզլեան, Էմին-Էօնիւ Պահչէ Գաբու, Իզմիր փողոց։
Գատըգիւղ, Ալեքսանդր Անաստասիատիս չարշըյի հրապարակ։
Գուզգունճուք, Մ. Ա. Ֆնտըքեան, Մուսա Հասանէֆ։
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմիրճի։
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց
Երէնգիւղ, Թէօտոսաս Իօանիտէս, նամակատան մօտ։
Շիշլի, Մ. Է. Ռօսի, Պէօյիւքտէրէ ճամբան, Թիւ 137։
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրեանց, Թիւ 12, Թիւնել խան։
Բէնտլիք, Բ. Սօմմարիպա։
Մեծ Կղզի, Ռէֆօլ էֆ.։
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկէլիտէս, կայարանի հրապարակ։
Սան Ստէֆանօ, Քէչէճեան էֆ.։

17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

OLD COLONY
RUBBER COMPANY
BOSTON
U.S.A.

HOOD
RUBBER COMPANY
BOSTON
U.S.A.

ՊՕՍԹՕՆ "ՀՈՒՏ"Ի
ԼԱՍՏԻԿ ԿԱԼՕՇՆԵՐԸ
ԽԻՍՏ ՆՈՒՐԲ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆ
ՓՈՐՁԵՑԷՔ ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ
ԵՐԵՍՆԵՐԸ ՈՉ ԿԸ ՊԱՏՌԻՆ ԵՒ ՈՉ ԱԼ ԿԸ ՃԱԹԻՆ
ՄԻ ՄԻԱՅՆ ՌԷՔԼԱՄԻ ՀԱՄԱՐ
ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ ՄԵՐ ԼԱՍՏԻԿՆԵՐԸ
ՀԵՏԵՒԵԱԼ ԳԻՆԵՐՈՎ

Արանց համար զոյգը	18. 20. 23. 25	ղրուշ
Կանանց » »	10. 12. 15. 17	»
2էն 14 տարեկան տղոց	8. 10. 12	»

Եւ ամէն տեսակ լաստիկներ

Մեր այս մթերանոցը կը գտնուի Կ. Պոլիս, Մէյտանճըք, Թղթատարական եւ Հեռագրական Վարչութեան նոր շէնքին ճիշդ դիմացը՝ Թիւ 14 մթերանոցին մէջ, ուր կը ծախուի փոքրաքանակ ալ։

Ընդհ. Ներկայացուցիչ
12—11 ՍԷԼՆԱՆ, ԹՈՐՈՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

ՊԱԶԱՐ ՕԹՕՄԱՆ
ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՄԵՏԱՔՍԷ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
1870ին հիմնուած
Ռ. Ա. ՔԱԼԻՆԻՔՕՍ
ՂԱԼԱԹԻԱ՝ Թիւնէլի փողոց, թիւ 28 36, 41
ՊՈԼԻՍ՝ Ֆինճանճըլար Եօգուշու, թիւ 21.

Սոյն վաճառատանց մէջ կը ծախուին բուրդէ ամէն տեսակ կերպասներ, Մաթինկ աթօրներ ու վարագոյրներ, մամազօծ կտաւներ՝ 1 հարտայէն մինչեւ 7 հարտա լայնութեամբ։ Նոյնպէս կը գտնուին մատաքօլամներ, նորաձեւ Թիւլեր, անձեռոցներ եւ սեղանի սփռոցներ, ամէն տեսակ կաղմածներ՝ վուշէ եւ բամպակէ պատրաստուած, բուրդէ կերպասներ հագուստի համար, Թաւիշէ կերպասներ եւայլն 7

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԵՆ ՈՐԱԿ ԳԻՆ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարտէլլօ	3709	Սաֆօ	1119
Ալէքթօ	3607	Տամինօ	938	Հինտու	3720	Մէքսիքօ	3557	Տիբրօ	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիօ	119
Աթրատօ	2277	Տրազօ	1713	Հումպէր	595	Մոնտէպէլլօ		Սպէտօ	1203
Գասանօ	1822	Տինամօ	504	Ինօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1328
Գարաթինօ	1264	Էկզօ	3464	Իտահօ	5540	Նէրօ	1933	Թ. Ուիլսըն	1546
Գըֆթոլօ	4481	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օսլօ	4100	Թօքիօ	3337
Դէյրօ	1371	Էտազօ	1841	Քլէօ	1053	Օնթարիօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գոլիբրօ	1837	Ֆիտօ	954	Քօլպինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրալլօ	242
Գորէօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քաֆրօ	1700	Պալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գոլօ	1094	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1058	Պօլօ	510	Վոլօ	1289
Զիքօսկօ	2729	Ֆրանչիսգօ	4582	Լէանթօ	2272	Բրազիլ	3329	Վ. Ուիլսըն	2391
Սօրէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Բրիմուլօ	1553	Էլսօ	1350
Գոլորատօ	4235	Կիկանթէ	1143	Լօրէնզօ	3191	Բալլօ	1613	Զէնօ	1200
Գոնկօ	2905	Կօտօ	1011	Մալմօ	724	Բուֆալօ	1789	Թէրօ	
Գարսօ	895	Կըտանօ	1695	Մարէնկօ	1275	Բագանինի	186	Մալեա	

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են.
Թոֆիօ շոգենաւը, Նաւապետ Ֆարն։
Միֆասօ շոգենաւը, Նաւապետ Թօրբ։
Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին.
Քլիօ շոգենաւը, Նաւապետ Արմսթրօնկ, յուն. 6ին։
Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—16

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ

Ժամանակացոյց կոխմբ.երու երկեան.
1907 սեպտ. 14 (Ն. Տ.) շաբաթ օրէն սկսեալ
ԳՈՆԻԱ — ԷՐԷՅԼԻ — ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ

Կայարան			Կոխմբ. 622 Ապր. եւ ճմբ. Առտու
Գոնիա		մկն.	12 30
Գաչլին խան			1 1
Չումրա			1 45
Արըգ Էօրէն			2 13
Մանտասուն			2 42
Գարաման		ժմն.	3 13
		մկն.	3 28
Սիւտովա			3 54
Այրանճը-Տէրպէնտ			4 44
Ալաճա			5 25
Էրէյլի		ժմն.	5 45
		մկն.	6 0
Պուլկուրլու	իրիկուն	ժմն.	6 20

ԴԱՐՁ

Կայարան			Կոխմբ. 621 Ապր. եւ ճմբ. Իրիկուն
Պուլկուրլու		մկն.	6 35
Էրէյլի		ժմն.	6 53
		մկն.	8 50
Ալաճա			9 11
Այրանճա-Տէրպէնտ			10
Սիւտովա			10 43
Գարաման		ժմն.	11 7
		մկն.	11 22
Մանտասուն			11 55
Արըգ Էօրէն			12 24
Չումրա			1 —
Գաչլին խան			1 36
Գոնիա	իրիկուն	ժմն.	2 5

50—49

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ. — Քասըմփաշայի Նաւամատոյցին վրայ գտնուող խանութ մը, Պէշիքթաշի Նաւամատոյցին վրայ գտնուող խանութ մը, Արնաւուտգիւղի Նաւամատոյցին քազինօն, Պէյքօզի հեռագրատան շէնքը, Պէյքօզի Ռէժիի մթերանոցին շէնքը, Պէյքօզի մէջ՝ Նաւամատոյցին մօտ տուն մը, տպակեռվաճառի խանութ մը և ջրավաճառի խանութ մը, Պէյքօզի մէջ թիթեղագործի խանութ մը, Քուզկունճուքի Նաւամատոյցին վրայ քազինօ մը, Սկիւտարի մէջ բաթիքըրի խանութ մը. Քանլըճայի Նաւամատոյցին վրայ սրճարան մը, Քանլըճայի մէջ փոքր խանութ մը, որոնք Շիրքէթի Խայրիէի կը պատկանին, և ատոնց վարձակալութեան պայմանաժամերը կ'աւարտին 1908 փետրուարի վերջը, ամէնէն աւելի գին առաջարկողին վարձու պիտի տրուին աճուրդի միջոցաւ, 1908 մարտ ամիսէն սկսեալ։ Վերջնական աճուրդը տեղի պիտի ունենայ 1908 փետր. 28ին։ Դիմել Շիրքէթի Խայրիէի վարչութեան չորեքշաբթի և շաբաթ օրերը։

∴ Շիրքէթի Խայրիէի շոգենաւներու ժամանակացոյցերուն տպագրութիւնը նուազուրդի պիտի դրուի 1908 յունուար 9/22ին, ժամը 9ին (Ը. Թ.)։ Ամէն անոնք որ կը փափագին նուազուրդին մասնակցիլ, պարտին յիշեալ օրը ներկայանալ, 20 օսմ. ոսկիի երաշխաւորութեան գումար մը բերելով իրենց հետ։ Կարելի է այժմէն դիմել Վարչութեան, նուազուրդին վրայ տեղեկութիւններ քաղելու համար։ 6—2

⁂

Շիրքէթի Խայրիէնին 18 նումէրօլը վափօրը մաքինա վէ գազանը մէվճուտ օլտըղը հալտէ սէնէի հալիէ քեանունըսանի էվվէլի կահէսինէ գատար պիլմիւզայետէ ֆիրուխթը Թէգարրուր իտիլէճէյինտէն Թալիպ օլանլարըն վէ տահա զիյատէ մալիւմաթ ալմագ իսթէյէնլէրին ճումաա իրթէսի վէ չէհարշէնպէ կիւնլէրի Շիրքէթի մէգզիւրէ իտարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլընուր։

Ֆի 1 քեան. էվ. 323 10—6

⁂

ԱԶԴ.— Շիրքէթի Խայրիէի սեպհական տուն մը Էմիրկէնի մէջ, խանութ մը՝ Գանլըճայի մէջ, քազինօ մը և վեց խանութ Սկիւտարի Նաւամատոյցին վրայ. պիտի վարձուին ամէնէն աւելի գին տուողին՝ աճուրդով, որ պիտի կատարուի 1907 դեկտեմբերի վերջը (Հ. Տ.)։ Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել Շիրքէթի Խայրիէի գրասենեակը։ Տնօրէնութիւն

7/20 դեկտ. 1907 10—4

Khedivial Mail Line
(Քէտիվիըլ Մէյլ Լայն)
Շոգենաւային Ընկերութ.
Շաբաթական ամենեն արագ երթեւեկը
Պոլսոյ եւ Աղեխսանդրիոյ միջեւ

Իսմաիլիա շոգենաւը Նաւապետ Անտէրըն, չորեքշաբթի, 8 յունուար 1908 (Ը. Ե.) կէսօրէն ետք ժամը 2ին, Աղեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ իսկ հինգշաբթի 9 յունուար 1907 (Ը. Ե.) կէսօրէ ետքը, ժամ 4ին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Իզմիր եւ Պիրէոս։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Սաիտի շոգենաւը, Նաւապետ Ֆինտլէյ, յուն. 11ին Կ. Պոլսէն ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Կելիպօլը, Տարտանէլ, Միտիլլէ Իզմիր, Սաքըզ, Հռոդոս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Սուրիական Տրիպոլիս, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բորթ-Սայիտ եւ Աղեքսանդրիա։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, իսկ մասնաճիւղը, Պոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՑ.
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
Ա. կարգ Փարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիոյ » 160 »
Բ » Փարիզի » 150 »
» » Մարսիլիոյ » 120 »
Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 ֆր.,
Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տիէբի ճամբով)։
Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփհանէ քարափին վրայ։
15 50—13 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

«ԱՐԵՒԵԼՔԻ» ԹԵՐԹՕՆԸ (61)

ԺԱՔ ԳՐԻԷՆ

ԴՐԱՄ ԵՒ ՍԷՐ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՄՕՐ ՄԸ ԱՆՑԵԱԼԸ

Դ.

Հայր Կոնթինէ ստորկանութեան գամիռներին ու հարցաքննիչ դատաւորին ձեռքը սեղմելով կ'ըսէր.

—Աւասիկ աղէտ մը որ բարեբախտաբար անդարմանելի հետեւանք մը չունեցաւ։ Բայց ես գուշակած էի որ պիտի պատահէր այդ բանը եւ Նրբակամուրջը օրին մէկը պիտի փլէր անպատճառ. ճակատագրային էր ատիկա։ Կ'ուզէի քանդել զայն եւ լաւ ըրած պիտի ըլլայի, եթէ որոշումս գործադրէի։

Միլոու սկսաւ աւելի ազատ շունչ առնել։ Քանի որ ամէն ոք կանխատեսած էր արկածը, ուրեմն ո՛չ մէկուն զարմանք պիտի պատճառէր ան։ Բայց հայր Կոնթինէ գլուխը կը ցնցէր ըսելով.

—Պարոն, այդ Նրբակամուրջը փլչնիլը դիւրին է, բայց նոյնքան դիւրին չէ շինելը։ Այն ատեն ինչպէս պիտի անցնինք ջրանցքէն։

—Ատ ալ հո՛գս ըլլայ։ Լողալով պիտի անցնիք, եթէ կ'ուզէք։

Ու դէպ ի հարցաքննիչ դատաւորը դառնալով, խճուղիներու եւ կամուրջներու պաշտօնեան յարեց.

—Թէեւ անլո՛ւր բան, բայց կը տեսնէք թէ գիւղացիները կը նախընտրեն որ արկած մը պատահի քան թէ...

—Բայց ո՛չ, ո՛չ, ընդմիջեց հայր Կոնթինէ, մենք կը նախընտրենք որ Նրբակամուրջը վերանորոգուի։

—Ա՜հ, կը սպասէի որ այդ բանն ըսէք։ Հարկ եղած դրամը ո՞ւրկէ ճարելու է։ Եթէ երբեք Քաղաք. Խորհուրդը...

Ու պաշտօնեան շարունակեց խօսիլ ուռուցիկ շեշտով մը։ Մինչ ան կը խօսէր, ստորկանութեան գամիռը եւ հարցաքննիչ դատաւորը կը դիտէին Նրբակամուրջը ու այն խոշոր ծակը, ուրկէ վար ջուրին մէջ ինկած էր Լիզ։ Գամիռը, խօսքը դատաւորին ուղղելով, յարեց.

—Ալ գործ չունինք հոս։ Ինծի այնպէս կը թուի որ կրնանք Վիլֆրանշ դառնալ։ Մնաց որ՝ սովորական արկած մըն է. դատական գործերուն մէջ պէտք է դասակարգել։

Սակայն պաշտօնեան քանի մը վայրկեան ալ վար դրաւ այդ անձերը, ըսելով.

—Եթէ երբեք անպատեհութիւն մը չէք տեսներ, մինչեւ որ հրահանգներ ստանամ իմ պետերուս կողմէ, Նրբակամուրջը փակել պիտի տամ, որպէս զի ո՛չ ոք կարենայ անկէ անցնիլ ու ջուրը իյնալ...

—Աւելի լաւ պիտի ըլլայ, պատասխանեց ստորկանութեան գամիռը վճռական շեշտով։ Ամէն պարագայի մէջ՝ նոր արկածի մը առաջքն առնելու է։

Ցետոյ ամէնքը մէկանց հեռացան։ Միլոու ձեռքերը կը շփէր, մրմնջելով.

—Օ՜հ, աղէկ անցաւ. ի զուր չէ որ անոնց յատակատեսութեանը վրայ դրած էի բովանդակ յոյսս։

Գործաւորներու խումբ մը հասաւ ընդհուպ, որոնք մօտակայ գիւղացիներու աչքին տակ, տախտակները Նրբակամուրջին վրայ դրին. յետոյ ցիցեր զետեղեցին եւ գօտեփայտեր դրին՝ թող չտալու համար որ մարդ մօտենայ։ Իրենց աշխատութիւնը կատարելէ յետոյ՝ գործաւորները հեռացան եւ Միլոու խորհեցաւ թէ իր ոճրապարտ արարքէն ո և է նիւթական հետք չէր մնացած։ Այդ ատեն Թափառեցաւ, Բօմէրա սրճարանը գնաց ճաշէն յետոյ, եւ բնականաբար արկածին վրայ դարձող խօսակցութիւնները մտիկ ըրաւ. ապա տուն դարձաւ։

Երկու բան մտադրաւ կ'ընէին զինքը. մայր Ռընոյի ակնարկութիւնները եւ գիշեր ատեն ջաղացքին աւերակներուն մէջ նշմարած լոյսը։ Կը ջանար կապ մը դնել այդ երկու իրողութեանց միջեւ. բայց ենթադրութենէ զատ ուրիշ բան չէր կրնար ընել։ Ու կը խորհէր.

—Մայր Ռընօ բանի մը վրայ կը կասկածի. ակներեւ է ատիկա։ Բայց տեսա՞ծ է զիս թէ պարզ կասկածներ ունեցած է միայն։ Սակայն ո՞ւրկէ կուգար այդ լոյսը, զոր շատ լաւ տեսայ աւերակներուն մէջ։ Ահա է խնդիրը, ինչպէս կ'ըսեն Անգլիացիները։

Բնականաբար Միլոու ո՛չ ուրուականներու եւ ոչ ալ ոգիներու կը հաւատար. իր պաղարիւնութիւնը գտնելուն պէս՝ անհեթեթ ու անմիտ կը նկատէր այդ գիշեր ունեցած սարսափը։

—Որքա՜ն տխմար էի եղեր։ Փոխանակ մեծ ուշադրութեամբ դիտելու այդ բանը, ծաղրելի վախ մը ունեցայ... Հիմա ալ եւս անօգուտ է տրտնջալը. այժմ խնդիրը կը դառնայ գործը լուսաբանելուն վրայ։

Տուն դառնալու միջոցին անցաւ ջաղացքին առջեւէն, քանի մը վայրկեան կեցաւ, աւելի լաւ քննելու համար. յետոյ անոր շրջանը ըրաւ հեռուէն, որով հետեւ դժուարին եւ նոյն իսկ անկարելի էր ջաղացքին մօտենալ, քանի մը մեթր տեղ հոծ ու անթափանցելի կանաչութեամբ ծածկուած ըլլալուն համար։ Խառնակոյտ մը կար հոն, բուսականութեան յորդ զեղում մը, ուր կարելի չէր մուտ գտնել։ Աքասիաներ, ուռենիներ, վայրի վարդենիներ, դժնիկներ եւ ամէն կարգի մագլցող տունկեր խառնիխուռն աճած էին, եւ ճիւղերը շաղապատելով անանցանելի պատնէշ մը կը ձեւացնէին։

Միլոու չերկարեց իր քննութիւնը. կրնային զինքը տեսնել ու մտադրութիւնը հասկնալ։ Բայց քանիցս նոյն տեղէն անցաւ կէս օրէն յետոյ։ Ծղրիւ վերահասու եղաւ այդ տեղին։ Բայց ի զուր փնտռեց այնպիսի վայր մը գտնել, ուրկէ կարելի ըլլար մտնել այդ ամրութեան մէջ, զոր բնութիւնը հաճոյք զգացած էր լաւ պահպանելով։ Ամենափոքր խրամատ մը իսկ չկար դժնիկներով ծածկուած ստուերու այդ ցանցին մէջ, աւելի անթափանց քան հիւսուածոյ ցանց մը։

—Բայց նոյն իսկ կատու մը չպիտի կրնար անցնիլ անկէ. Բորթ-Արթուրէն աւելի անմատչելի կը թուի այս ջաղացքը, գոչեց Միլոու։

Անգամ մըն ալ անոր շրջանը ըրաւ, ո՛չ առանց դժուարութեան, թէեւ բաւական հեռուէն, ու նորէն տեսնելով թէ սողարթներու եւ փուշերու պատնէշը անընդհատ կը շարունակուէր։

Իր խորհրդածութիւններուն մէջ թաղուած, այդ վայրէն հեռանալու վրայ էր, յաջորդ օրուան յետաձգելով իր հետազօտութիւններուն շարունակութիւնը, երբ թեթեւ ճիչ մը, խորհրդաւոր կոչ մը լսեց՝ քանիցս կրկնուած։ Միլոու ետին դարձաւ եւ ոչ ոք տեսաւ։ Ձայնը եկած կողմը յառաջացաւ եւ իսկոյն իր սիրուհին՝ Մարիէթը նշմարեց, մացառուտի մը ետին պահուըտած։ Առտուընէ ի վեր՝ Մարիէթ առիթ մը կը փնտռէր՝ իր սիրահարը տեսնելու համար։ Այն բուռն վէճը, որ ծագած էր Միլուի մեկնումէն յետոյ, կրկնուեցաւ հայր Բօօգոլէի վերադարձին։ Ագարակապանին ձեռքը կնոջինէն աւելի ծանր էր, եւ խեղճ Մարիէթ շատ աւելի ապտակ կերած էր մէկ ժամուան մէջ, քան թէ իր առաջին Հաղորդութիւնն առնելէն ի վեր։ Ո՛րքան ալ համբերատար ու համակերպող ըլլար մանկամարդ աղջիկը, ի վերջոյ ընդվզում ցոյց տուաւ, ու գլուխը վեր առնելով, գոչեց.

—Շա՛տ լաւ, հիմա պիտի երթամ։ Մնաց որ՝ ազատ եմ ուզածս ընելու։ Դուք ծնողքս չէք. ի՞նչ իրաւունքով կը ծեծէք զիս։

Այդ աղջու շեշտը կակուղցուց զանոնք։

(Շարունակելի)

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ